

HALLO HALLO

MEDLEMSBLAD FOR NORSK RADIOHISTORISK FORENING

NR. 101(1/08)

24.ÅRGANG

MARS 2008

*Edison Standard Phonograph fra
omkring århundresskiftet 1900
(fra NRHF's museumssamling)*

Denne har foreningen akkurat fått inn (vi har ikke engang rukket å tørke støvet vekk fra innmaten): REX RADIO 342, produsert av Elektrisk Bureau i 1933.

HALLO HALLO

MEDLEMSBLAD FOR NORSK RADIOHISTORISK FORENING

Stiftet 15. November 1979

NRHFs adresse: Norsk Radiohistorisk
Forening
Mekanikerveien 32
0683 Oslo

Telefon: 22 75 62 11
Faks: 22 75 62 12
Hjemmeside: <http://www.nrhf.no>
Epost : nrhf@nrhf.no

Bankgiro: 7877.08.68970
**NB! Egen bankgiro for
medlemskontingent: 7114.05.48108**

TILLITSVALGTE:

Styret:

Formann: Tor van der Lende
Kasserer: Tore Moe
Sekretær: Just Qvigstad
Styremedlemmer: Trygve Berg, Steinar Roland
Varamann: Tor Modalen

Redaktør Hallo-Hallo:

Tore Moe. Epost: hallo@nrhf.no

Katalogkomiteen:

Trygve Berg, Bjørn Lunde.

Field-Day komite:

Ernst Granly, Asbjørn Ursin, Hans Sæthre.

Koordinatorer for Radiohistorisk Nett:

Geir Arild Høiland, Jan Stræte og Ernst Granly.

Epost: radionett@nrhf.no

Frekvenser:

3.965 MHz
6.775 MHz
30.700 MHz
38.800 MHz
45.950 MHz

Amatørradiokoordinator:

Arnfinn M. Manders LA2ID

Tlf. 98 46 37 70, e-post: trs80@c2i.net

Treffes også på antikknettet.

Antikknett for radioamatører:

3.510 MHz, CW, lørdag kl. 0930
145.550 MHz, FM, mandag kl. 2100
51.600 MHz, AM, mandag kl. 2100

Salg komponenter:

Tor van der Lende. Epost: bestilling@nrhf.no

Salg rør:

Just Qvigstad. Epost: ror@nrhf.no

Salg katalogark og skjemaer:

Bjørn Lunde. Epost: skjema@nrhf.no

Medlemskap:

Steinar Roland. Epost: medlemskap@nrhf.no

Auksjonssaker:

Just Qvigstad. Epost: auksjon@nrhf.no

Annonser på NRHFs hjemmesider:

Asbjørn Ursin Epost: salg@nrhf.no

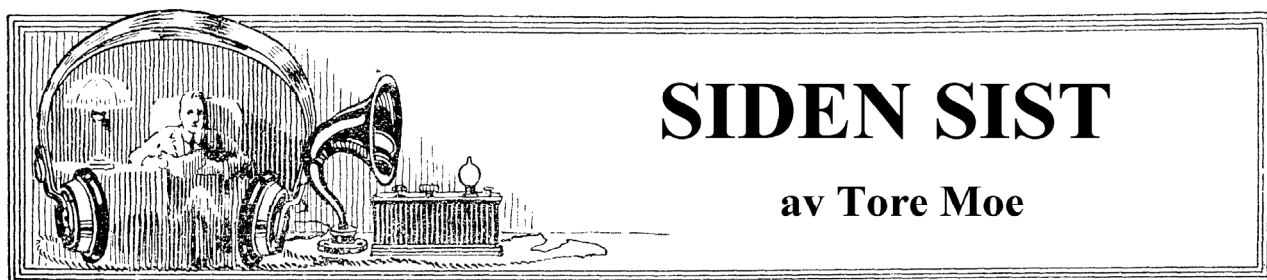
Åpen hus hver tirsdag kl. 18.00 - 21.00

Deadline for stoff til neste nr. 15. april.

Neste nr. beregnes utkommet 20. mai.

INNHold:

Siden sist av Tore Moe	4
Fra valgkomiteen, årsmøtet 2008	7
Norsk Hammeeting 2008 av Erling Langemyr	8
Småhistorier ffra krystall-apparatenes tid av Bjørn Lunde	11
Elektronisk krigføring - en innføring av Ragnar Otterstad	12
LAHDEN krystallapparat av Erik Steen	13
Grådige Guffen ... av Odd-Jan Jonassen	15
Siste nytt om Høvding Galla 1941 av Torfinn Haugland	23
2 rørs radio frå Radiofon av Norleif Bjørneseth	25
Tors Hjørne av Tor van der Lende	31
Rare radioer av Tor van der Lende	32
Våre Vakre Krystall detektorer av Tor van der Lende	33
Våre Vakre Mikrofoner av Tor van der Lende	34
Følsom MB-mottaker med to transistorer av Stein Torp	36
Radionette reklame av Fredrik Hildisch	37
Modellkammer Jørstadmoen - Sambandsmuseum av Erling Langemyr	42
Europas første transistoriserte radiolinje av Einar M. Hemb	45
Revox G36 av Fredrik Dybdal	47
Leserbrev	52
Annonser	53

SIDEN SIST

av Tore Moe

Foredrag av Kjetil Storvik: Nilsen-gitaren 5.02.08

Et litt ukjent område av Norsk elektronikkhistorie ble fortalt av Kjetil Storvik på klubbkvelden den 5.02. Svært interessant, med visning av kanskje verdens første elektriske gitar fra firmaet Nilsen System i Sarpsborg. Vi kommer tilbake med mer stoff om dette senere.

Radiolotteri

Trekningen ble høytidelig foretatt 12.02.08 av Tor van der Lende og Haakon Haug. Trygve Berg var vitne.

Den heldige vinneren ble **Erik Fjeld, medlemsnr. 202.**

Han fikk Tandberg-anlegget overlevert samme kveld.

Radiohistorisk nett

Vår tillatelse til å bruke frekvensene 3965 KHz, 6775 KHz, 30,7 MHz, 38,8 MHz og 45,95 MHz utgår pr. 31.12.2008.

Det er kommet inn forslag fra Asbjørn Ursin om at det søkes om en tilleggsfrekvens (ev. erstatningsfrekvens for 30,7 MHz) i båndet 31-32 MHz. Dette fordi mye sambandsmateriell (ex-tysk og norsk militært) har begrenset frekvensområde mellom 31 og 32 MHz. Det må dessuten snarest søkes om fornyelse av tillatelsen til å bruke frekvensene en ny periode.

Generalforsamling 22.04.08

Vedlagt dette nr følger innkalling, årsrapport, regnskap/budsjett for 2007-08, og innkomne forslag.

Møtet starter kl. 19.00 i foreningslokalet.

Katalogarkene

Bjørn Lunde melder at det denne gangen sendes ut 5 katalogark om båndopptakere. Hvordan dette videre går er noe usikkert.

Vårauksjon 29.03.08

Auksjonslisten er vedlagt. Prosedyre og regler er som før. Gjenstander som veier over 20 kg sender vi ikke i posten, så ved forhåndsbud må kjøper selv arrangere henting fra klubblokalene.

Sommeruksjon 7.06.08, påmelding av gjenstander

Påmeldingsfrist for gjenstander til sommerauksjonen er **22.04**, samme dag som generalforsamlingen.

Kontingent

Innbetalingsblankett for kontingenten er vedlagt dette nr. Kontingenten er øket med 10%. Vær vennlig å betal inn dette snarest, og senest 14. april.

Forside og omslag

På for- og baksiden presenterer vi denne gangen en av foreningens eldre museumsgjenstander: Edison Standard Phonograph fra omkring 1900. Phonographen spiller, og har forbausende god lydgjengivelse. "Helt naturtro" som de mente den gang. Konstruksjonen minner litt om gammel symaskinteknologi.

På sidene 13, 14, 43 og 44 har vi denne gang spandert farger.

Midsidene

NRK-folkemottaker "Vekselstrømsmodell" fra 1937. Den ble produsert av Radionette og N. Jacobsen. Rørene var E446, E453 og 506. Det var en enkel rettmottaker med reaksjon, og var nok mest brukbar som lokalmottaker.

Tandberg radiofabrikk 75 år.

Norsk teknisk museum arrangerer for tiden en *Tandberg-utstilling* i anledning 75-års jubileet for fabrikkens. (Se vår nettside) Den varer ut juni, og passer derfor godt å besøke i forbindelse med loppemarkedet ved NTM den 8.06.08

Takk for nå, og ha en god vår!

TM

NRHF's lotteri

Haakon Haug trekker loddet, mens Tor van der Lende holder kurven og Trygve Berg bevitner at alt går riktig for seg.

Den heldige vinneren Erik Fjeld får utlevert lotterigevinsten.

Fra valgkomiteen, årsmøtet 2008

I følge vedtektene skal årsmøtet finne sted innen utgangen av april måned. Det vil finne sted tirsdag den 22. april 2008. Valgkomiteen ønsker allerede nå forslag på kandidater og senest innen 8. april.

Følgende er på valg:

Formann	to år
Kasserer	to år
Varamann til styret	ett år
Revisor 1	to år

Det skal også velges to medlemmer til valgkomiteen for ett år.

Styrets sammensetning finner du på side 3.

Kasserer Tore Moe har sagt fra at han ikke tar gjenvalg, da han har flyttet til Løten.

Valgkomiteen 2008

Erling Langemyr, 124
erling@langemyr.com
Tlf. 66 99 21 91
Mobil 920 36 289

Arnfinn M. Manders, 03
trs80@c2i.net
Tlf 98 46 37 70

**Sammen med dette nummeret av
Hallo Hallo legger vi ved giro for
medlemskontingenten 2008.**

Husk betalingsfristen som er 14. April!

Hammeeting 2008 nærmer seg med raske skritt og her kommer mer informasjon. Som før nevnt vil arrangementet foregå i Leto-Hallen, Dal i Eidsvoll, fredag den 11. april til og med søndag den 13. april. NRRL, LADX-group og NRHF vil by på en spennende og interessant weekend. Her kommer i korthet hovedprogrammet.

Utstilling

Den starter allerede fredag kl 1700 og vil holde åpent til arrangementet avsluttes på søndagen. Forhandlere av amatørutstyr vil være til stede. LA6OP, Sindre Torp vi vise frem utstyr fra Drake.

Foreningen vår vil ha egen stand med utstilling av:

Amatørutstyr

Militært utstyr

Ex-tysk utstyr

Illegalt utstyr

Kringkasting

Håndbøker for amatører

Amatørradio på frimerker

Radiohistorisk nett vil være operativt på 3.965 MHz, AM/USB

Antikknett for radioamatører vil være operativt på 3.510 MHz, CW

Dessverre kan ingen sendetider oppgis, da dette må tilpasses de andre utstillerne.

Følg med på hjemmesidene til NRHF.

Junkauksjonen vil finne sted fredags kveld. Påmelding av auksjonsgjenstander sendes la2vna@online.no eller 2819@c2i.net

Bruktmarkedet starter opp lørdag kl 0900. Her kan du leie bord til kr 100,- pr m. Bestilling av bord, kontakt 2819@c2i.net

Hamfesten vil finne sted lørdags kveld og er åpen for alle. Pris kr 575,- pr person.

Foredrag

Følgende foredrag er klare:

- Fjernstyring av rigg (Remote HF)
- Digitale modes for amatører
- Contestkjøring

NRRLs generalforsamling vil finne sted søndags formiddag med møter med managere og grupper.

LADX-group vil avholde sitt årsmøte lørdag formiddag.

Hotell. Ved bestilling gå inn på www.hammeeting.no

Lotteri. Stort lotteri med følgende gevinster: Yaesu FT-450AT, HP bærbar PC, Yaesu VX-170 og mobiltelefon, kr 20,- pr lodd.

LN2G Gardermogruppen har fått tillatelse til å bruke "special call" LN2G under hele arrangementet, og vil ha dette kallesignalet på lufta så mye som mulig. Det blir også "talk inn" til arrangementet over vår repeater LA9ER på 145.1375/145.7375 MHz.

INNGANG TIL ARRANGEMENTET OG FOREDRAGENE ER GRATIS

Arrangøren forbeholder seg rett til endringer i programmet

Bestilling av overnatting, hamfest og lodder kan skje til:

Øivin Syversen

Mobil: 90 95 15 95

e-post: 2819@c2i.net

Bjørn Nilsen 90954848

Gardermogruppen av NRRL **ønsker alle velkommen** til Norsk Hammeeting 2008

PS Vi anbefaler medlemmer som har tilgang til internett oppdaterer seg på www.hammeeting.no

Kontaktpersoner NRHF:

Ernst Granly 397, LA7ROA, ernst@egprodukter.no

tlf 63 95 10 66, mobil 920 52 075

Erling Langemyr 124, LA3BI erling@langemyr.com

Tlf 66 99 21 91, mobil 920 36 289

Foreløpig program

Norsk Hammeeting 2008

Pr. 30.01.08

Fredag 11.04.08

17.00 – 22.00 Åpning av Norsk Hammeeting 2008, utstillinger og visning av auksjonsgjenstander
19.00 – 22.00 LA2G's Junkauksjon

Lørdag 12.04.08

09.00 – 17.00 Utstillinger, junksalg og aktiviteter
10.00 – 11.00 LADXgroup årsmøte
11.00 – 12.30 Foredrag, LADXgroup
12.30 – 14.00 Parallell foredrag, digitale modes / fjernstyring av rigg (Remote HF)
14.00 – 15.30 Foredrag, LADXgroup
15.30 – 17.00 Foredrag, LADXgroup og contestkjøring
17.00 – 18.00 NRRL manager møte
19.00 – 23.00 Hamfest

Søndag 13.04.08

09.00 – 13.00 Utstillinger
10.00 – 12.00 NRRL generalforsamling
12.00 – 13.00 NRRL kontaktmøte gruppene

Utstillere:

Permo Electronics AS
1-2-3 Communication AS
Leia AS
Norsk Radio Relæ Liga
LA-DX-Group
Radio Orientering Norge
Norsk Radiohistorisk Forening
LA6OP Sindre Torp (Ustyr fra R.L. Drake)
Det Lille Trykkeriet AS
Røde Kors

Foredrag:

Fjernstyring av rigg (Remote HF)
Digitale modes, APRS – D-Star m.m.
K9AJ, Michael, med BS7H Scarborough reef, og V63 Micronesia
DL6LAU, Carsten, med VP6DX Ducie isl.
G3XTT, Don, med 3B7C St Brandon isl.

Forbehold om rett til endringer i programmet

Småhistorier fra krystall-apparatenes tid

av Bjørn Lunde

Jeg sitter av og til, når jeg har en ledig stund, og ser gjennom gamle radioblader. Det synes jeg er morsomt og noen ganger interessant som radiohistorisk samfunnshistorie.

Og en kveld som jeg satt der og leste, så jeg noe som ble kalt "Småhistorier fra krystallapparatenes tid". Og en av dem var, for å bruke et uttrykk fra den tiden, ganske fornøyet.

Den var om en stakkars ektemann som skulle forklare sin ektefelle hvordan det hang sammen dette med bølger og musikk og sånt, i det hele tatt radiofenomenet, og jeg skriver den rett av.

- Du skjønner det - Henriette - det er forresten som fot i hose - men kvinnfolk skjønner jo stort sett ingenting! Jo - altså. Når det spiller for eksempel i London så går tonene ut i luften, eller eteren som de kaller det i kringkastingen, og så flyr de avsted på kortbølger og langbølger og mellombølger helt til de setter seg på viklingene inne i apparatet her. Åsså

hører du da, forstår du! Men de som spiller må sitte inne i en polstret celle - eller studio. -

- Javel - sa fruen, - men det finnes vel mange studioer i verden hvor de spiller samtidig, hvorfor kan vi bare høre ett av gangen? - Jo det skal jeg si dig, - sa mannen, - de tonene som flyr fortest i eteren og kommer først frem er det vi bestandig hører! -

Ja ja, om kona hans ble noe stort klokere vet en jo ikke, og en får jo håpe at han fikk mere kunnskaper om dette vanskelige spørsmålet.

Nei det var nok ikke greit for menigmann å forstå dette heller i den tiden, vi har jo plunder vi i vår tid med å begripe alt dette med digitale og analoge signaler, for ikke å snakke om disse forbaskede daggreiene.

Elektronisk krigføring - en innføring

av Ragnar Otterstad LA5HE

Vårt medlem Birger Bremnes har forfattet et hefte om et for de fleste ukjent emne.

EK er specialfelt man ikke får vite noe om uten videre. De har selvfølgelig noe å gjøre med at mye er gradert. Selv var jeg mobiliserings-disponert til EK-kadre i mange år uten noensinne å se noe utstyr! Birger Bremnes kaller det "Hysj-Hysj" policy!

Det er velkjent at moderne krigsføring i stor grad er avhengig av elektronisk utstyr. Elektronikken spiller en større og større rolle i forbindelse med føringen af militære enheter. Det best kjente er nok at elektronikken brukes til samband mellom enheter på alle nivåer. Det sier seg selv at sambandets effektivitet og hurtighet er en avgjørende faktor i ledelsen av militære avdelinger. På grunn av den utstrakte bruken og stigende avhengighet av radio m.m., gjøres det mange anstrengelser for å forhindre en motstander å få fullt utbytte av sitt elektroniske utstyr. Det gjennomføres også en analyse av de opplysninger man kan utlede av motstanderens bruk av samband. Samtidig vil en potensiell fiende også ha effektive EK-enheter og midler. Man vil derfor forsøke å begrense utstrålingen fra egne radioer og dermed den nytte fienden kan ha av den. Det er disse aktiviteter går under betegnelsen elektronisk krigføring.

Elektronisk krigsføring er en kampstøttefunksjon på linje med Hærens andre støttefunksjoner som f eks artilleri, ingeniørvåpenet og omfatter både en offensiv og en defensiv side. Den offensive side omfatter elektronisk angrep (jamming) og elektronisk oppklaring, den defensive elektronisk forsvar.

Når det snakkes om elektronisk krigsføring benyttes det bare engelske betegnelser. Det har vel noe å gjøre med vår tilknytning til Storbritannia under krigen og NATO i etterkrigstiden.

EK har tre hovedkomponenter

ESM: Electronic Supportmeasures (elektronisk oppklaring)

ECM: Electronic Countermeasures (elektronisk angrep)

EPM: Electronic Protectivemeasures (elektronisk forsvar)

Det høres litt teoretisk ut, men enkelt kan man si at det går ut på at finne og lytte på fiendens frekvenser, finne ut av hvem han er, hvor han er – og så forsøke å forhindre at han gjør det samme.

Birger Bremnes gir en god innføring i den historiske utviklingen i den norske hær. Det kan virke overraskende hvor uvitende ledende norske offiserer tydeligvis var om betydningen av EK i de første etterkrigsårene. Under Øvelse Midtskogen og øvelse Vorma i 1955 ga Bremnes & Co anskuelsesundervisning, noe som skulle få Forsvarsstaben til å vise sin interesse. Men det var først i 1961 den første EK-kadre ble oppsatt. For meg var det morsomt å lese at Gunnar Hilde, min kullkamerat fra Jørstadmoen var den første NK.

Fra en beskjeden start med bruk av surplusutstyr ble Hærens EK-miljø utviklet. Resultatene uteble ikke. Radiosamband under øvelser ble effektivt jammet og ga stoff til ettertanke hos de ansvarlige.

For de av oss som ikke hadde hørt om noe annen EK enn tyskernes peilevogn og fly under krigen er Birger Bremnes' skrift meget opplysende. Det dekker hele etterkrigsperioden frem til 2001. De mange fotografiene gir "liv" til fremstillingen og bidrar til at det hele blir meget leseverdig for sambandsinteresserte. Heftet kan anbefales.

For spesielt interesserte finnes det en del litteratur om emnet EK (EW) på engelsk. For mange år siden kjøpte jeg en bok i England med tittelen "Spies of the Airwaves". Vi bodde i Danmark på den tiden og min kone trodde først det var en bok om den ledende danske innen charterreiser, Simon Spies!! Så feil kan man ta!!

LAHDEN krystallapparat

av Erik Steen, 561

Med sine dimensjoner på ca 40x20x15 cm er dette et meget stort krystallapparat, som jeg tror jeg kjøpte i Sverige engang på 1980 tallet. Apparatet har et fabrikkskilt fra Finland merket Lahden Sähkö (LS) fra Lahti, men er utstyrt med svenske skilter for antenne, jord og telefon. (Firmanavnet Lahden Sähkö eksisterer enda, men produserer/forhandler nå elektronikk/data i følge opplysninger jeg har funnet på nettet.)

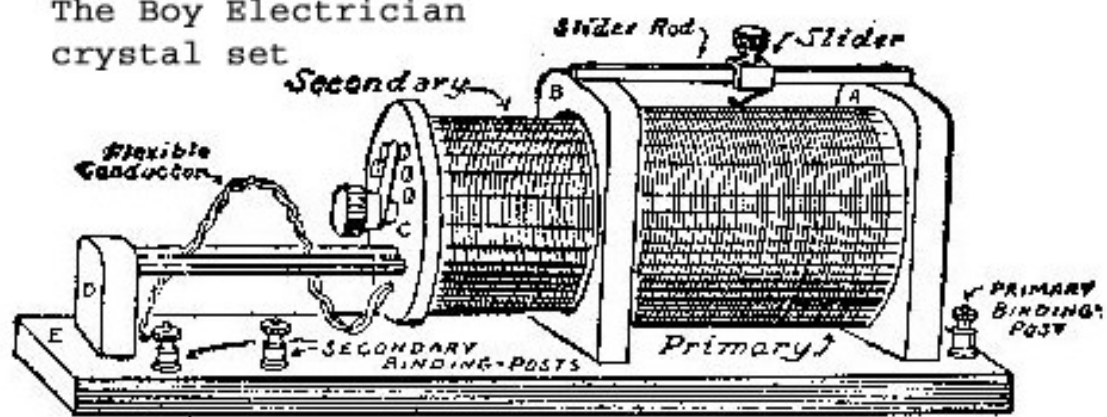
Apparatet er montert på en brunbeiset treplate. Det er utstyrt med 2 stk åpne detektorkrystaller av forskjellig type (galena/blyglans?) og en vender for å kunne velge mellom krystallene, samt en

glasskapslet koplingskondensator og en stor "dobbeltpole" hvorav den ytterste, avstemningspolen, er utstyrt med en slepekontakt mot jord. Den minste spolen kan "skyves" inn i den store, dvs. en såkalt løs induktiv kopling og har 8 stk avtappinger via en vender som er montert i enden av spolen. Hele konstruksjonen minner mye om amerikanske fabrikklagde krystallapparater av type Chamber og Bunell, samt byggesettet The Boy Electrician (se skisse)

Det er litt vanskelig å anslå alder på apparatet, men pga åpne detektorer og glasskondensator vil jeg tippe på 1920 tallet engang.

The Boy Electrician
crystal set

Må bare .., må bare ha dem alle i sammen

Grådige Guffen ...

Av Odd-Jan Jonassen

- *den
manipulerende
samler*

.. som aldri får nok ..

- en samler vi alle vil unngå

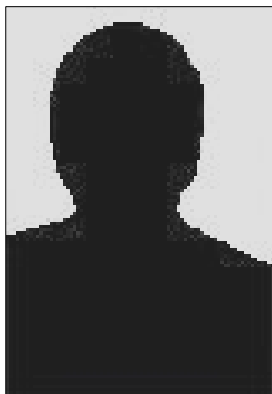
Ja, du har vel møtt ham, både titt og ofte ?

Der er han på farten igjen. - Får han aldri nok den *Grådige Guffen* ?

Han smiler med tennene, og kjører hjem en Huldre 9, - han har tolv stykker hjemme fra før.

Nedfelt i overlevelses-instinkt

Vi ser det typisk ute i naturen, yndige ekorn som samler nøtter til vinterens føde, - drevet av overlevelses-instinkt. Tilsvarende er det for oss mennesker også; skjønt i den moderne tid, med kjøleskap og dypfryser der hjemme, trenger man knapt nok fylle dem opp med tanke på vinterens matbehov. Man kjøper etter hvert, for butikkene har jo maten som trengs, - også i vinterhalvåret, og et avpasset matbehov tilsier at man trenger ikke hamstre.

Grådige Guffen hamstrer mer enn han behøver

Ja, Grådige Guffen er en turbo-samler, - han anskaffer stadig flere apparater, gjerne av samme modell. Han tar bilder av samlingen, han systematiserer og er nøye med tall. Ja, han har endog "pene siffer" i telefon-nummeret og bilnummeret, så her er det orden. Han smiler for seg selv, - litt anstrengt, for han er likevel aleine med alle sine apparater der hjemme.

Grådige Guffen, - har mange fettere. De finnes over alt, - også i vårt samlermiljø.

Liten tid til sosial omgang med andre mennesker

Som kjent lever man bare en gang, og ingen kan ta noe med seg, når man drar herfra. Men, likevel: Grådige Guffen *vil* gjerne ha det kjekt nå, - mens han lever, så derfor. Men, han burde nok hatt noen andre dimensjoner over livets langt mer og verdifulle sider. I alle fall hatt litt mer tid til sosial omgang med hans egne medmennesker, både de helt nære, og andre som han nå møter på sin vei gjennom livet. Men, nei, alt dette får han ta seg av seinere en gang, kanskje, for nå leste han nettopp i avisen, om at det var et flyttesalg bare en halv times kjøring unna. Javisst, han driver planmessig rundt omkring på jakt etter flere samleobjekter. Som regel ser du ham helt aleine, men han vanker også i samlermiljøer, hvor han lettere kan "legitimere" sin egen samler-aktivitet. Han har sin spesielle samlerinteresse, - hvor også en velutviklet grådigheten er tilstede, alt for å gi ham et nytt "kick", når nok et apparat kan kjøres hjem.

Tett nettverk

Over tid, sakte men, sikkert har Grådige Guffen bygget opp et tett, finmasket nettverk med kontakter, supplert med internett og mobiltelefonen, hvor han stadig kan oppdatere seg, gjerne flere ganger hver dag, - om det nå skulle stå noe materiell et sted. – Og, sist men ikke minst: Andre kan nå ham med tips om utstyr til salgs. Han overkonsumerer og impulskontrollen er lav. Ja, han kjører flere mil, endog til andre landsdeler for å ta hånd om noen flere apparater.

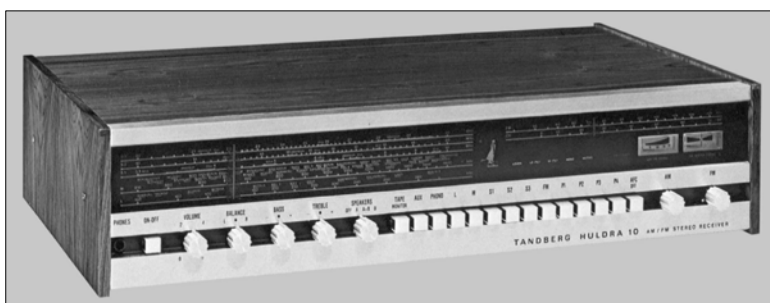

Gild samling med mange apparater, men, det tar sånn plass. Kjelleren er sprengt for lengst. Loftet og garasjen er overfylt. Hva skal det hele ende med ?? Stakkars Grådige Guffen !

Grådige Guffen's lure knep

Når det gjelder loppemarked eller garasjesalg så har Grådige Guffen funnet på et lurt knep: Han ringer på forhånd, og forteller at han skal reise inn til hytta neste dag, så nå lurer han på om han kan komme en tur allerede kvelden før? Ja, det lar seg ofte ordne, og dermed kan han handle i fred, og selv slippe å stå i kø neste dag, skjønt *da* sniker han bare direkte i den køen. Er det et loppemarked, så har han forlengst avlevert sitt telefon-nummer, slik at det er bare å ringe til ham neste gang det er loppemarked, for han stikker gjerne innom dagen før. Ellers får Grådige Guffen "raske tips" direkte fra annonseavdelingen i avisen, for; - han har nemlig greidd å få en velvillig kontaktformidler der også ...

God kontakt med verksteder og forretninger i bransjen

Grådige Guffen har ellers funnet det svært tjenelig å ha god kontakt med verksteder og forretninger i bransjen, for her dukker det stadighet noe opp. Og, her kan det bli godbiter; særlig hvis en kunde har innlevert f.eks. en

Huldra 10 til reparasjon, og vedkommende deretter får vite fra verkstedet, at: *"Det ikke vil svare seg å reparere apparatet"*, ja, kanskje det ikke lar seg gjøre å reparere apparatet i det hele tatt! Men, hell i uhell; for kunden får en telefon fra Grådige Guffen som "tilfeldigvis" har fått vite om dette defekte apparatet, så hvis kunden vil selge det, så vil han gjerne kjøpe... *"Men"*, legger Grådige Guffen til, *"... apparatet er jo ikke så mye verdt, dessuten er det jo i ustand, så ..."*, vel, okei, han kan gi et par hundre ... Dermed får han kloa i nok et apparat, til en så billig penge som mulig, og apparatet, ja, det får han kanskje reparert siden ...

Splitt og hersk

En annen effektiv måte til å ha kontroll over markedet på, - for å holde andre samlere unna godbitene; er "splitt- og hersk teknikken", som Grådige Guffen benytter seg av. Til *"Samler A"* forteller han; at man bør holde seg unna *"Samler B"*, - for han er altfor dyr. Ellers har *"Samler B"* fått vite at: *"Samler A" ikke er seriøs*. Dermed vil *"Samler A"* og *"Samler B"* være effektivt matet med fordommer, slik at disse prøver å unngå hverandre. Således settes folk opp mot hverandre. Flere andre samlere, kan "nøytraliseres" tilsvarende, og da slik at Grådige Guffen selv har kontakt med dem alle, enkeltvis, og dermed har han full kontroll når noe skal selges. Finnes det en og annen *brukthandler* som selger tilsvarende materiell, ja, så har Grådige Guffen plantet en tilsvarende negativ omtale om forretningen og dens innehaver. Dette medfører at andre samlerne også vil holde litt avstand der også; mens Grådige Guffen, for sin egen del, har direkte (telefon-)kontakt med innehaveren. Meget smart, synes han selv...

Flere kategorier av samlere

Det finnes ulike kategorier av samlere. Grenseovergangene mellom disse er til dels meget flytende, men noen typiske trekk, - de bakenforliggende motiver om man vil, kan likevel i enkelte tilfeller, være tydelige nok. Den enkeltes moral vil også være mer eller mindre tilstede. Et snev av så vel jakt-, samle-, overlevelsensinstinkt kan man nok også spore. Samleren er typisk "et lekende menneske", men utgangspunktet for samlerinteressen kan være høyst forskjellig. Her vil endog enkelte utvikle en grådighet innvevd i det hele, slik som Grådige Guffen.

Typisk bakgrunn for samlere

Følgende ulike kategorier av samlere kan oppsummeres :

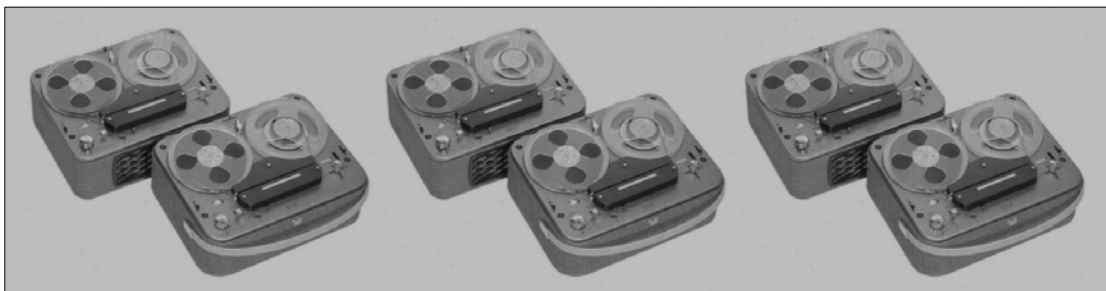
- a) Allmenn samler interesse
- b) Faglig interesse, av ulike slag
- c) Industri- og kulturinteresse
- d) Økonomisk interesse
- e) Annen motivert bakgrunn

Bakgrunnen for å begynne å samle kan være vidt forskjellig, og kan starte svært så beskjedent. Det kan være gleden over å eie og bruke et spesielt apparat man erindrer fra sin egen oppvekst, eller om det nå var et apparat som ens besteforeldre hadde stående, osv. Interessebakgrunn som samler kan ellers ligge i de ulike produkter, deres bruk og funksjon, samt industriutvikling generelt. Her kan design, form, farge, materialbruk, tekniske spesifikasjoner, m.v., ha et faglig utgangspunkt. Innevevd i dette finnes yrkesmessig bakgrunn av flere slag, samt elementer av vår egen kulturhistorie. Noen samlere er mer eller mindre preget av snobberi, eller av en dominerende økonomisk interesse. Andre samlere igjen har mer "skjulte motiver", som kan ha utgangspunkt i ulike menneskelige relasjoner, f.eks. relatert til tapt barndom, mangel på morskjærighet, o.l. Innimellom finner man altså Grådige Guffen, - og han har mange fettere spredt over hele landet.

Samlere jakter ofte på varianter av hovedmodellen

Uten tvil har mange samlere stor interesse av å ta hånd om de ulike variantene. Her vil først og fremst det ytre, design-detalljer, fange oppmerksomheten, så som betjeningsknapper, synlige skruer, kabinett, m.v., gjerne i ulik språkutgave med forskjellig tekst og skrift-typer, o.l., enn videre også utgaver i ulike tresorter. Andre mer vesentlige endringer vil være skjult inni apparatet, og omfatter så vel mekaniske, som elektrotekniske modifikasjoner. Tar man utgangspunkt i alle disse momentene, vil det bli vel mye å forholde seg til, med tanke på å katalogisere de ulike versjoner av apparatene. Noen samlere jakter på millimeter-forskjeller. Her vil man nok finne Grådige Guffen.

*Er alle
knappene
like ?*

*Er
topp-platene
forskjellige ?*

Fabrikkprodusert versjon, - eller en bastard, eller en forfalskning?

Man kan aldri være helt sikker på, at man reelt sett har en annen versjon av et apparat, enn selve hovedmodellen. Det finnes mange tusen solgte enheter i markedet, og et uttall av aktører som bevisst eller ubevisst tilbyr såkalte sjeldne versjoner. Men, er det f.eks. virkelig en fabrikkprodusert versjon man har foran seg, eller er det en bastard, eller en forfalskning? Er apparatet blitt modifisert i løpet av ordinær produksjonstid? Diverse endringer kan nemlig være utført på et seinere tidspunkt enn da modellen opprinnelig ble produsert på fabrikken. Hovedmodellen kan ha blitt mer eller mindre endret / modifisert / ombygget i et mindre antall, eller endog enkeltvis, på selve fabrikken eller hos forhandlere, eller hos private; og hvor da dette er foretatt på et seinere tidspunkt enn da selve hovedserien ble produsert. I tillegg til slike eksemplarer finnes en rekke andre muligheter til å manipulere fram en "sjelden" utgave. Vi har prøveserier, hovedserier, A-serier, B-serier, m.v. Det finnes like ens tilsvarende både ekte og falske prototyper ute på markedet. Så, sikker kan man nok egentlig aldri være. Og sikker kan heller ikke Grådige Guffen, - eller hans mange fettere være.

Økonomiske motiver hos samlere

Som nevnt foran er noen samlerne veldig fokusert på gjøre sin samlingen mest mulig økonomisk verdifull, ja, så å si pleie en vedvarende investering. Det finnes dem som kjøper opp mer enn det de egentlig trenger, i den hensikt å videreselge; og på den måten å finansiere deres egen hovedsamling. Ellers finnes det også et grått, så vel som et svart pengemarked. Således at enkelte gjennom sin samler-interesse, egentlig ønsker å skjule / unndra kapital til reell beskatning. Her skjer det rett og slett en hvitvasking av penger.

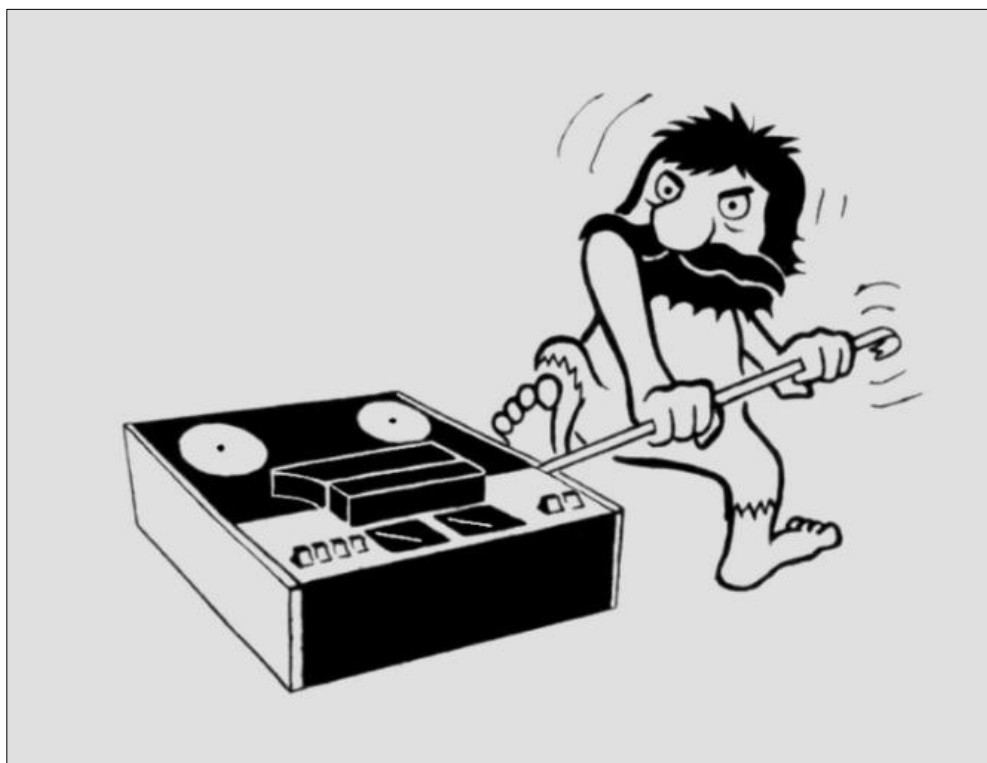
Kremmere i markedet

Innenfor selve samlermarkedet igjen finnes jo en del "kremmere", - personer med sine egne økonomiske interesser. Enkelte av disse igjen, vil alltid være interessert i å presentere et apparat som en variant av hovedmodellen, og således kunne oppnå en høyere salgspris. For enkelte samlere er det blitt viktig, i alle fall for deres eget selvbilde, å kunne ha i eie en og annen apparatversjon, som ingen eller svært få andre har. For disse gjelder det å legge til noen centimeter til sin egen høyde. Her vil man nok også finne Grådige Guffen.

Samlere uten skjulte motiver, eller økonomiske interesser

Andre samlere igjen motiveres ikke av ovenfor nevnte, delvis skjulte, personlige motiver, og denne kategori av samlere er heller ikke særlig opptatt av de ulike økonomiske vurderinger av en modellvariant, for det er hovedmodellen i seg selv om er det sentrale. Det mest avgjørende for disse samlere, baserer seg først og fremst på de driftsmessige og funksjonelle forskjellene, med utgangspunkt i den teknisk kvaliteten, og man fokuserer derav eventuelt på apparatets forbedrede muligheter. En del samlere setter også de apparatene i fullgod stand med stor faglig dyktighet. Dette gjelder både apparatets indre mekaniske og elektrotekniske funksjon, så vel som det ytre med oppussing av kabinettet. I det hele tatt opparbeider mang en samler seg en spisskompetanse, i tilknytning til sin samler-interesse. Som et supplement her kan nevnes, at interessen omkring et apparat, også ofte ibefatter ulike forhold hos selve produsenten. Her dreier det seg om produksjon, utvikling og miljø, ja, faktisk om selve bedriftskulturen. Alt dette som en naturlig del av vår egen kultur- og industrihistorie. Blant disse finner man neppe Grådige Guffen.

*Mange samlere
opparbeider seg
en spisskompetanse,
ved selv å reparere
apparatene
i egen samling.*

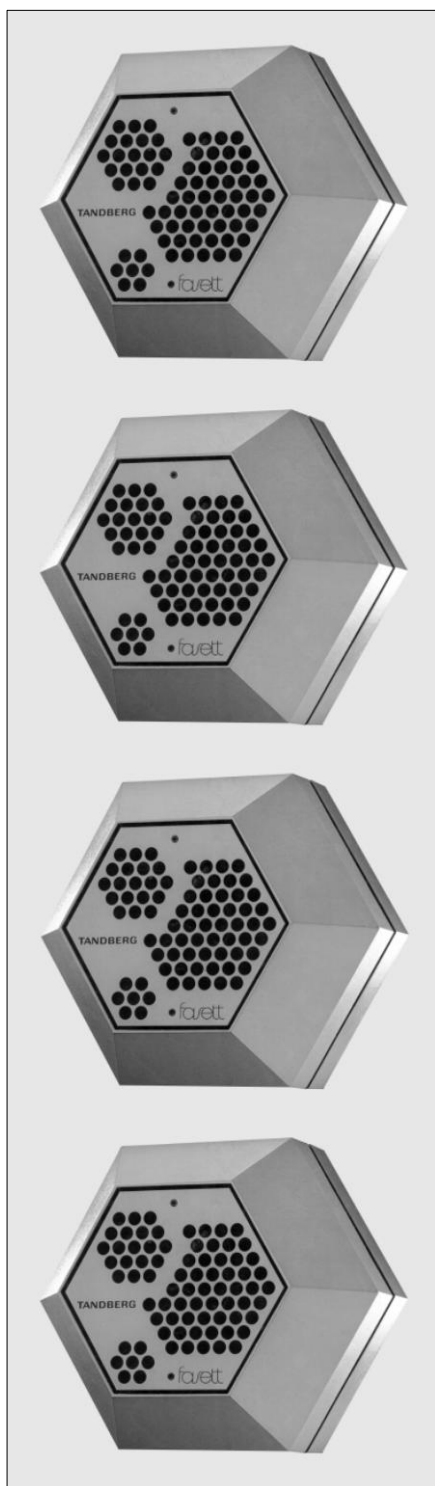

Fire viktige spørsmål en samler bør stille seg selv

En hver samler bør (regelmessig) stille seg disse fire sentrale spørsmålene:

- 1) Må man stadig *utvide* sin egen samling?
- 2) Har man egentlig *plass* til alt man anskaffer seg?
- 3) Bruker man for mye *penger* på sin samlerinteresse?
- 4) Bruker man for mye *tid og energi* på sin egen samlerinteresse?

Avhengig av svaret man selv gir på disse sentrale spørsmålene, vil man kunne danne seg et bilde av omfanget av egen eller andres samler-interesse.

Under hvert av disse fire enkelt spørsmålene kunne man ført opp flere mer detaljerte tilleggsspørsmål for å belyse omfanget, eventuelt synliggjøre de bakenforliggende momenter til selve samler-interessen, som for enkelte skjuler en heller slitsom tilværelse, f.eks. p.g.a. samlemani, tvangstanker, o.s.v. Enkelte kan imidlertid være svært så flinke til å "kamouflere" / "rettferdiggjøre" / "legitimere" den bakenforliggende skjulte agenda; deres drivere, for deres egen samlerinteresse.

Har man allerede et stor hus, eller en større eiendom, har man jo allerede god plass til en stor samling, som for øvrig stadig utvides. Ofte sprer samler-interessen seg over på andre samleområder; men, god plass hjemme og tilhørende stor tilgang på penger, gjør det mulig å fortsette. Det blir et vedvarende behov for stadig plassutvidelse, hvor enkelte kan oppleve at huset blir for lite; slik at et og annet rom ikke kan nyttes til det som var naturlig tiltenkt, rett og slett fordi det etter hvert bare fungerer som et stort lagerlokale.

Men likevel; har man ellers høy inntekt eller formue, da kan mye kamoufleres; da kjøper eller leier man bare tilleggslokaler til samlingen. Og, penger til mat og til livets opphold, ja, det har man da fortsatt.

Men dog; hvor mye *tid* man totalt bruker på sin samlerinteresse, *det* vil nok være det mest kritiske element. Bruker man mye tid og energi på sin egen samlerinteresse, går det raskt ut over de nære menneskelige relasjonene, hvor man dermed lett kan forsømme og endog miste personlige nære forhold. Dette er en meget alvorlig livssituasjon.

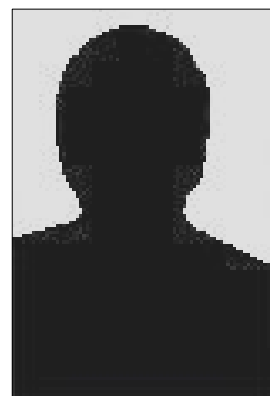
Grådige Guffen, - er han smart eller er han en kjeltring?

Uten tvil er Grådige Guffen en svært dreven og utspekulert samler. Mang en gang har han smilt med tennene, f.eks. da han hadde ervervet en meget pen Radionette Combi fra et eldre ektepar. Han hadde bydd dem 300 kr. Og de hadde akseptert, og han fortalte triumferende: *"Folk vet ikke hva de selger"*. Men, *han* vet. Han *vet å utnytte*, for *uten skrupler og tilhørende etikk* greier han det meste. Er han smart eller er han en kjeltring? Burde han ikke gitt atskillig mer? Er han en utbytter? Grådige Guffen har nok atskillige kunnskaper innenfor sine mange samleområder. Han har tydeligvis en analytisk ferdighet og en evne til å se framover; for det gjelder å vite mer enn selgeren og eventuelt andre samlere. Og, Grådige Guffen er skremmende flink til å manipulere. Og, fører ikke det fram, bruker han pengene sine, som den gangen ved en auksjon på et loppemarked. En annen samler han kjente, ville gjerne by på et apparat vedkommende selv ikke hadde. Men Grådige Guffen forteller at *han* kommer til å by over denne samleren. Dette skjer også, for ti minutter seinere, bærer Grådige Guffen ut apparatet fra auksjonen. Det var samme type som han allerede har seks stykker av fra før. At Grådige Guffen således avdekket sin egen grådighet, og at han mistet en samlekamerat, bryr han seg ikke om. Men, selv om Grådige Guffen stadig utnytter andre med sin manipulering og væremåte, så er det en annen betenkelig side ved det hele, for: *Han blir selv utnyttet av kremmere i markedet*. De strømmer til ham for å selge, men: La være å selge til Grådige Guffen, la være å utnytte ham.

Er det håp for Grådige Guffen?

Slik som Grådige Guffen har herjet omkring i flere år, kan man undres på om det er håp for ham? Kan han forandre seg? Forandre på livet sitt? Sin livsanskuelse? Slik at han blir fri de indre drivere, med den dominerende grådigheten? Joda, *det er håp* til bedring, i alle fall i utgangspunktet. Bl.a. ved at noen av hans nærmeste vil og kan ta tak i dette. Ta en prat, få ham til å innse hans egen livssituasjon, skjønt, det er vanskelig å komme dit hen, for i likhet med f.eks. spillemani, forefinnes også en markert *benektelse* av de faktiske forhold.

ETTERORD

Dersom du kjenner noen i din nærhet, kanskje i denne eller andre foreninger, ta ditt ansvar. Prøv å få i gang en samtale, som kan føre til en forbedret livssituasjon for den det gjelder, både som medmenneske og som samler. Hjelp kan ellers fås gjennom egen privatlege.

■ *Odd-Jan Jonassen, Stavanger.*

Siste nytt om Høvding Galla 1941 og rettelser av to feil i HH!

av Torfinn Haugland

I julenummeret av Hallo Hallo fra desember 2006, skrev jeg en historie om en Høvding radio som ble gjemt i loddet på Fjellbanen på Rjukan under 2. verdenskrig. Jeg hadde det tomme kabinettet og søkte etter en passende innmat. Jeg fikk mange henvendelser etter artikkelen, men ingen som kunne hjelpe meg med en radio av samme type. Det nærmeste var en som kunne skaffe meg en Høvding President av samme årgang. Det er en større radio, som for øvrig har mange likhetstrekk. (Dessverre mistet jeg telefonnummeret og er fortsatt interessert i den radioen, så hvis du som hadde denne radioen leser dette så setter jeg pris på om du tar kontakt på ny).

Etter hvert kom jeg til den konklusjonen at det ikke var mulig å få tak i den riktige innmaten. Radionette hadde en modell før krigen som ligner (takke for tilbudet, Magne!) men det ville blitt litt trist med en Radionette i et Høvdingkabinett. Nå er min erfaring slik at når jeg jobber lenge og intenst nok med et problem, så følger det med litt flaks som etter hvert gir en løsning på utfordringen. Så også i dette tilfellet.

Jeg kom over en gammel radio på Finn.no i november 2007. Jeg fikk kjøpt den av en kar i Sandefjord. Radioens historie er for øvrig ukjent. Dette var også en Høvding, men denne er av type Olympia Grand H-38 fra 1951. Selve radioen er ganske lik den originale Galla, men skalaviseren går i halvsirkel. På den originale Gallaen gikk en vertikal viser horisontalt bortover skalaen. Dette lignet på skalene på Tandberg Sølvsuper 5 og 6 og Radionette Verdensmottakeren før krigen. Salve

Staubos største modell før krigen, Høvding President, hadde samme skala.

Jeg har tatt vare på Olympia kabinettet med resten av innmaten. Radien passet brukbart i Galla kabinettet, men det var 2 mm større avstand mellom knottene, så jeg måtte tilpasse litt. Skalaen var også smalere og høyere enn den originale, så jeg malte noen smale lister svarte og satt de inn på hver side. Ledninger o.a. i den gamle Olympiaen var så pass morkne at jeg lot være å sette spenning på den før jeg tok den ut. Det var jo ikke noe stort poeng at den skulle virke, bare den ser sånn noenlunde ok ut.

Bildet viser resultatet etter ombyggingen:

Dersom det på et senere tidspunkt skulle dukke opp en original Galla innmat kan den settes inn uten problemer. Da kan ev. Olympiaen settes tilbake i sitt rette kabinett.

På nyåret besøkte vi onkel Torgny i Horten, og hadde med "Galla-Olympiaen". Det var stor glede over radioen og onkel Torgny vil bringe den til Rjukan og få den på plass på museet på Krossobanen. Da kan endelig ringen sluttet etter mer enn 60 år!

På bildet sees onkel Torgny på venstre side og far på høyre side av Høvdingen.

Rettelse nr 1

I artikkelen i Hallo Hallo desember 2006 skrev jeg at min bestefar sendte min onkel for å hente radioen i 1944. Onkel Torgny har påpekt at dette ikke var riktig. Min bestefar døde nemlig i en tragisk ulykke våren 1944. Dette viste jeg jo, men rotet med årstallene. Det var derfor onkel som på eget initiativ, 17 år gammel, gikk opp til Fjellbanen, fant radioen og dro den på kjelke forbi tyske soldater ned gjennom Rjukan.

Rettelse nr 2

I en artikkel i Hallo Hallo fra desember 2007 om den flotte radiogaven som Magne Lein og NRHF overrakte min far og Kon-Tiki muséet på hans 90-års dag, har det sneket seg inn en feil. Det står at min far under flåteferden reddet Erik Hesselberg. Dette er ikke riktig. Det var Herman Watzinger som falt over bord og som ble reddet fra den sikre død av far. Han var ikke navigatør, men sivilingeniør fra Trondheim og hadde ansvaret for å ta vitenskapelige prøver under ferden. Navigatøren hadde forøvrig liten betydning for ferdens forløp bortsett fra at han kunne fortelle hvor de var til enhver tid og at posisjonen ble sendt over radioen slik at verden for øvrig kunne følge ferden. Kon-Tiki ble drevet fremover av vind og strøm og kunne ikke stoppes og i liten grad styres. Ferden gikk også i et farvann langt fra skipsledene, så det var små muligheter for å få hjelp hvis noe gikk riktig galt. Derfor var det ingen option å avbryte ferden.

2 rørs radio frå Radiofon.

Av Norleif Bjørneseth

Like før jul 2007 kontakta redaktøren av lokalavis "Møre" (Volda) meg og ba om stoff til julebilaget, helst med historisk "sus". Eg skreiv ein artikkel som hadde overskrifta "Radiobasillen". Artikkelen inneheldt ei kort historisk innleiing om den tekniske utviklinga, og gjekk så over til meir historisk lokalt radiostoff.

Til artikkelen hadde eg bruk for eit bilde av eit kommersielt produsert krystall-apparat.

Under leiting i eldre nummer av "Hallo Hallo", fann eg det eg søkte etter i nr.87 (3/04).

I same nummeret kom eg også fram på ein artikkel som Tor van der Lende hadde skrive om "ein radio han hadde møtt" (s.37). Foreninga hadde fått dette radioapparatet av ei eldre dame. I artikkelen går det fram at radioen måtte vere eit sjølvbyggjarprosjekt.

Dette var ein svært interessant artikkel for meg etter som eg hadde same radioen.

Forskjellen vart at dei to røra var plassert høgare på fronten i høve til det Tor skreiv om.

Sidan sjølve trekabinettet verka profesjonelt utført, og sidan graveringa i frontplata av ebonitt var likeså, fekk eg mistanke om at desse apparata kunne vere fabrikkprodusert. Det fanst ikkje fabrikkmerke ut- eller innvendig på kabinettet.

Eg også fekk radioen (for fleire år sidan) av ei eldre dame. Lærer Kristine Velle.

kom frå "indre Austland" for å gå på gymnas i Volda. Ho vart seinare gift og budde i Ørsta. Tanta hennar, Dagny Aasen, var også austlending, og var styrar av middagskjøkkenet ved Volda off.-lærarskule i tidsromet 1931 – 51. D. Aasen hadde med apparatet til Volda og brukte det dagleg. Etter det eg kan

minnast fortalde K. Velle at det var far til D.Aa. som hadde vore den første eigaren av radioen. Han skulle ha vore "ein radio-aktiv kar".

Eg tok eit par foto av radioen og sende desse til Tor saman med informasjonar om kvar eg hadde fått fatt i settet. Eg retta fram mistanken om at det kanskje var eit fabrikkprodusert sett, etter som han hadde stort sett maken. På nyåret 2008 fekk eg svar der han kunne fortelje at apparatet var av merket Radiofon, og vart selt i midten av 1920-åra av firma Einar Rustad & Co. i Oslo, både ferdigbygt og som byggesett.

Settet skal ha 2 stk. 4 pins rør av type Philips D ?. Dessverre manglar desse slik at det ikkje er råd å få settet i drift att.

For nokre år sidan deltok eg i eit restaureringsprogram i regi av Volda Sogelag. Eit eldre 220 V likestraumsverk (15kW), som ligg sentrumsnært; vart fullt ut restaurert. Radiofon-radioen vil kanskje få ein hylleplass i huset der elverket er plassert. Det er nok ein meir fornuftig plassering enn i ein kasse her hos meg.

Eg sender 2 bilde. Det eine viser fronten av radioen, og det andre "innmaten".

Helsing Norleif Bjørneseth.

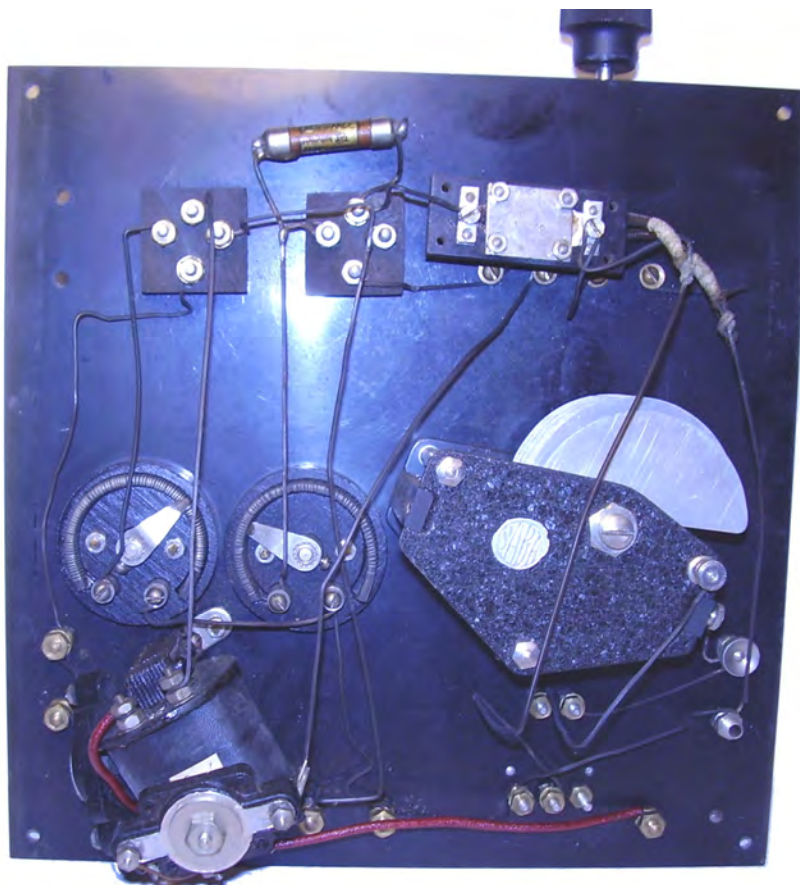
Tlf. 700 76069

Mobil. 91863770

E-post: norleif.bjorneseth@tussa.com

Front og innmat til Norleif Bjørnseth's Radiofon.

Norsk folkemottaker 1937

NRK Nett (Radionette/N Jacobsen)

Samme mottaker sett bakfra.

Chassiset taes ut av kassa.

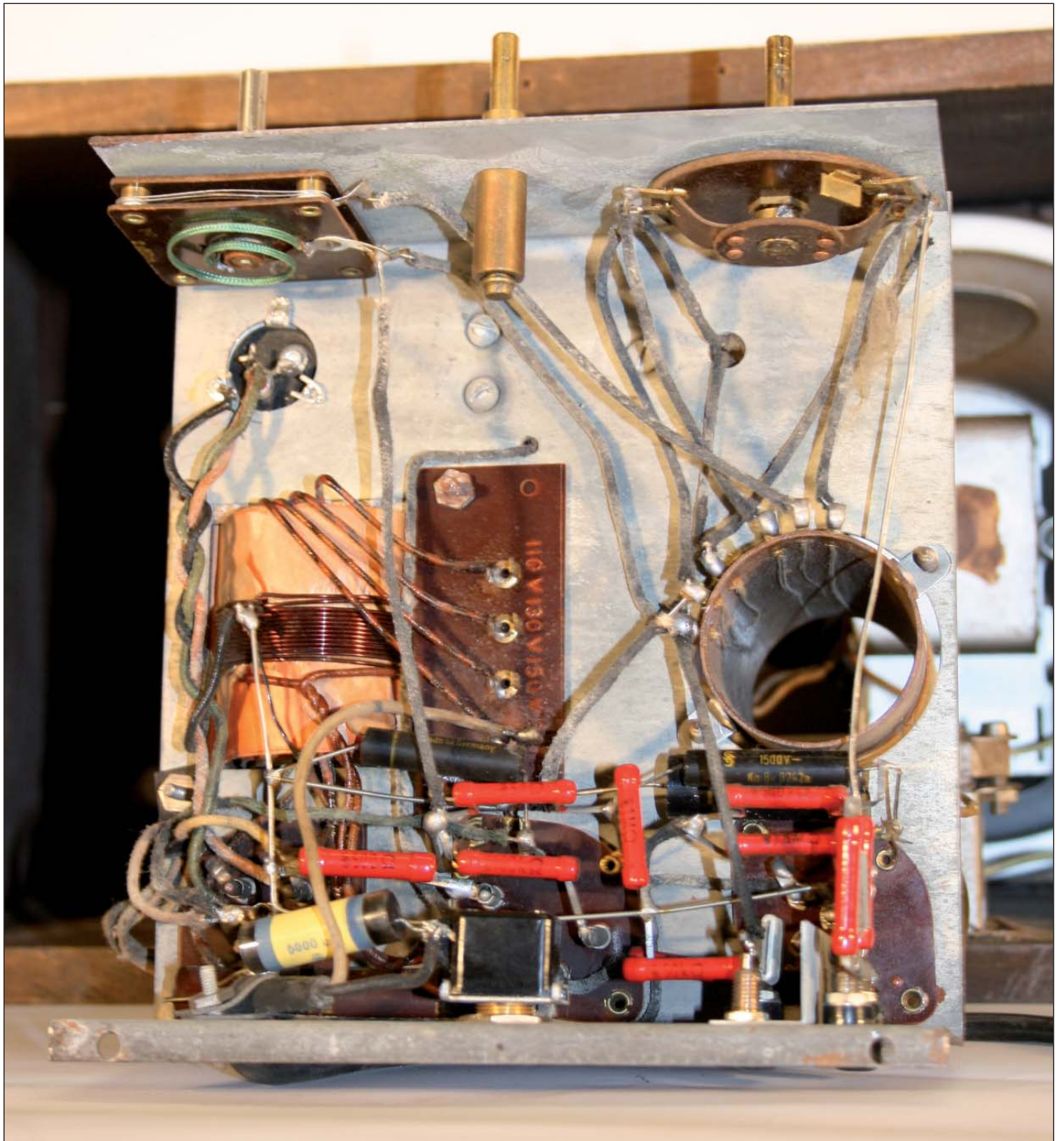

Chassiset sett fra høyre side

Skalaplatten i all sin prakt.

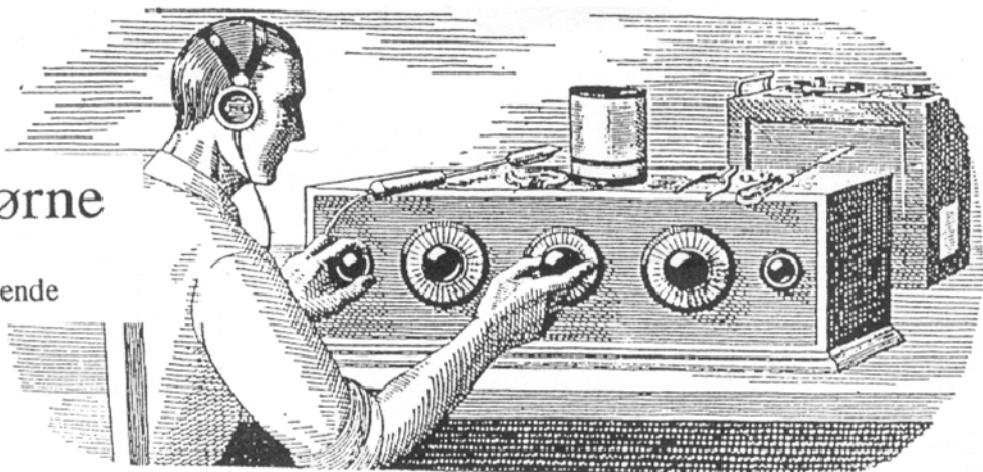
Undersiden av chassiset.

Originalknappene fra folkemottakeren.

Tor's Hjørne

Av Tor van der Lende

Godt Nytt År godtfolk. Så er vi i gang igjen med blanke ark og godt humør. Hva vil dette året bringe oss av sorger og gleder? Med en hobby som vår blir det vel bare gleder. Med nesten to ukers julefri tenkte jeg at NÅ skal jeg kose meg med loddebolt og gitar, men nei da, ikke tale om. Jeg var vel mer inne i stua enn på hobbyrommet. Det var jo litt ålreit også da, se litt mer til familien enn bare i døra til hobbyrommet.

Vi begynner også å tenke auksjon igjen, fristen for påmelding av gjenstander nærmer seg med stormskritt, og det store spørsmålet er atter; hva skal jeg kvitte meg med denne gangen? Jeg må si at jeg har tatt et lite oppgjør med meg selv, og kommet til den enkle konklusjon at det som er lagret på loft og i kjeller av godbiter, har jeg ingen glede av så lenge jeg ikke kan se de til daglig. Skal jeg ha glede av samlingen min, vil jeg se den daglig på min ferd rundt i leiligheten, og ikke samle på ting **bare** for å **ha** de, når man ikke har plass til å vise de fram. Dessuten kan radiosnadder lett bli forringet av fukt og temperatur-svingninger når de står parkert på loft og kjeller. I en gammel gård har man ikke kontroll over slikt. Derfor vil jeg etter hvert ta med "glemte" ting på auksjonene.

Vi drukner i gamle radioer og andre duppeditter i lokalene våre på Oppsal fordi vi ikke klarer å si nei når noen

kommer til oss med noe de har funnet etter en opprydding eller skal kvitte seg med. Jeg pleier alltid å si at det er bedre **vi** kaster, enn at vi kanskje går glipp av noe spennende som andre ikke skjønner hva er, og kaster uten å kontakte oss. MEN, det blir sjelden til at VI kaster. Derfor har vi tenkt på at vi etter hvert vil ta bilder av gjenstander vi ønsker å kvitte oss med, og publisere disse på nettsidene våre, så kan flere kanskje sikre seg et apparat eller to for en grei sum.

Museet vårt begynner å ta form, og med god hjelp av Haakon Haug og snekker Erik under kyndig ledelse av Bjørn Lunde begynner vi å se konturene av hvordan det kommer til å bli. Arne Bakken er også med høyt og lavt og strekker ledninger og legger opp kontakter slik at vi får strøm til alle de fine radioene vi har utstilt og kan demonstrere de med sendinger fra vår egen lokale AM sender. Det er virkelig godt å se et slikt engasjement av dyktige og arbeidsvillige medlemmer. For at vi skal få ha en levedyktig forening som vokser, er vi dønn avhengig av slik frivillig hjelp. Uten disse frivillige hjelpere kan vi bare gå hjem å legge oss, og legge ned hele foreningen. For det å drifte en slik forening som tar vare på teknologi-historien vår er vi 100 % avhengige av at folk stiller opp og tar i et tak når det trengs. Så en **STOR TAKK** til alle frivillige hjelpere.

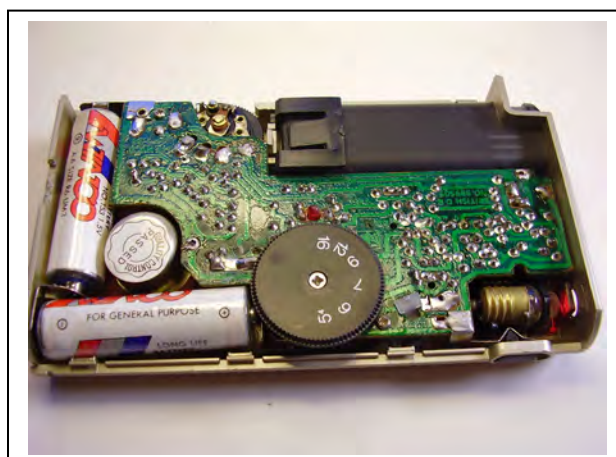
Rare Radioer

Av Tor van der Lende

Nå skal dere få se noe artig, dere har sikkert sett og hørt den svenske radioen som het ALT I ETT, som kom på slutten av 20 tallet. Denne radioen hadde innebygget nettstrømforsyning, høyttaler og radio, hvilket var veldig spesielt den gangen. Men dette her er også en "alt i ett" radio. Den er riktig nok transistorisert, og den inneholder en AM radio, en gass lighter og lommelykt! Med valgbart rødt eller hvitt lys! Den drives av 2 stk 1,5 volt AA batterier. Denne kjøpte jeg på et loppemarked for 20-25 år siden, jeg syntes den var så morsom at jeg bare MÅTTE ha den. Tror ikke jeg ga så mange kronene for den heller. Når jeg tok den fram nå for å ta bilder, var selvfølgelig batteriene utladet, men, lighteren tente på første forsøk! Jeg husker jeg fyllte på gass da jeg kjøpte den, og har siden bare sporadisk tent på for å vise den fram til andre interesserte. Lighteren ses i øvre høyre hjørne, og lommelyktpæren i nedre høyre hjørne.

Det eneste som står av fabrikknavn er SPERRE, og den er selvfølgelig MADE IN HONG KONG.

Samler man på radio, så samler man på radio.

Våre Vakre Krystall

Detektorer

Av Tor van der Lende

Som et lite vedheng til Svein Brovolds fine artikkel i forrige nummer, vil jeg slenge på noen av mine krystalldetektorer også. Dette er selve hjertet i en krystalldetektor, nemlig krystallet. Det med krystaller på 20 tallet var en alvorlig sak. I denne esken ligger et krystall med bomull rundt og et garantiskriv som sier at det kommer fra Crystal House, Birmingham, og dette er et GARANTERT ekte Hertzite krystall, følsomt over hele overflaten. Reklamens makt var stor selv da. Neste bilde viser en detektor solgt på det Norske markedet, og her er trykken på esken på Norsk, og det står: Precisions Detektor. Kr. 3.- På undersiden er det klistret et stempelmerke med avgift Kr. 0,25. og for salg inntil Kr.2,50. Dette er en åpen detektor. Neste bilde viser en lukket detektor av den mest vanlige typen. Disse var ofte lagd i Tyskland, og hadde forskjellige navn som var like lette å lese enten de ble solgt i Norge eller andre land.

Det siste bildet viser også en åpen modell, mye brukt i USA og på kontinentet, men de var og få kjøpt her hjemme også. Denne dere ser her er ganske anonym, den ligger i en helt hvit eske uten noe som helst av merke eller annet trykt informasjon. Mener å huske jeg kom over denne i Sverige en gang.

Våre Vakre Mikrofoner

Av Tor van der Lende

Denne gang skal vi en tur til England, nærmere bestemt London, hvor det engang var en fabrikk som hadde spesialisert seg på lydutstyr. Fabrikken het: The Trix Electrical Company Ltd. Denne mikrofonen dere ser her er en tidlig 30 talls kullkornmikrofon som etter datidens regler for god lyd ble hengt opp inne i en rund bøyle med fjærer, slik at vi ikke skulle få overført lyder av fottrinn på scenegulvet, for eksempel. Disse mikrofonene har vi sett opphengt i bøyler med både spiralfjærer og med gummi-bånd. Denne mikrofonen her hadde bare et morkent gummi-bånd da jeg kom over den i en antikkforretning i London i en av sidegatene til markedet på Portobello Road en gang på 80-90 tallet. Jeg husker jeg måtte punge ut med 20 pund for den, men det syntes jeg den var verdt den gang. Bøylen har en diameter på 20 cm, og mikrofonhuset er 12 cm alle veier. Tykkelsen på huset er 4 cm. Dessverre har jeg ikke kommet over et passende stativ til denne vakre mikrofonen, men det gjør ikke så mye, den tar mindre bord og gulvplass der den ligger i en eske, enn om den skulle stått på et stativ. Jeg har sett en del annet lydutstyr i England produsert av samme fabrikk, så som høyttalere og forsterkere, men jeg har motstått fristelsen til å kjøpe.

Følsom MB-mottaker med to transistorer

av Stein Torp LA7MI

Denne enkle mottakeren mottar mange MB-stasjoner når det er mørkt. En 20 cm lang ferritantenne ble brukt. Et signal på 10 μ V på base Q1 er fint hørbart.

Med tilbakekobling stiger følsomheten ytterligere.

For å kunne skille på stasjonene må antennekretsen ha høy Q-faktor. Q-faktoren er som kjent forholdet mellom resonansfrekvensen og båndbredden. Stor Q gir liten båndbredde. Ferritantennen har slike egenskaper. Spole L1 bør vikles med hf-lissetråd for å få høyest Q-faktor. 50 tørn tettviklet midt på antennestaven er et godt utgangspunkt.

Virkemåte.

Spole L2 mater antennesignalet til base Q1. L2 vikles med 5 tørn 0,4mm lakktråd over jordsiden av L1. Base Q1 er avkoblet med 10pF for å fjerne lokale FM-stasjoner.

Begge transistorer virker som en to-trinns hf-forsterker. Fra kollektor Q2 går signalet gjennom høypassfilter til diode-

detektoren. 1mH-spolen ser ut som en motstand med fargeringer. Potmeter for gain kan godt være lineært.

Etter deteksjon fåes audio som går til base Q1. Begge transistorer virker nå som en to-trinns lf-forsterker. At samme transistor forsterker hf og lf kalles reflekskobling. Man sparer komponenter og kan bygge mer kompakt.

På utgangen sitter en 4000 Ω hodetelefon.

For å unngå ustabilitet må ferritantennen holdes vekk fra resten av mottakeren.

Dreiekondensatoren kan være 300-500pF maks og bør ha tannhjulsdrev.

Tilbakekobling.

Prøv å holde enden av ferritantennen nær 1mH-spolen. En annen mulighet er å koble en trimmer fra toppen av L1 til kollektor Q1. Fåes ingen tilbakekobling må endene på L2 ombyttes. Med tilbakekobling stiger forsterkningen og man kan klare seg med en kort ferritantennestav.

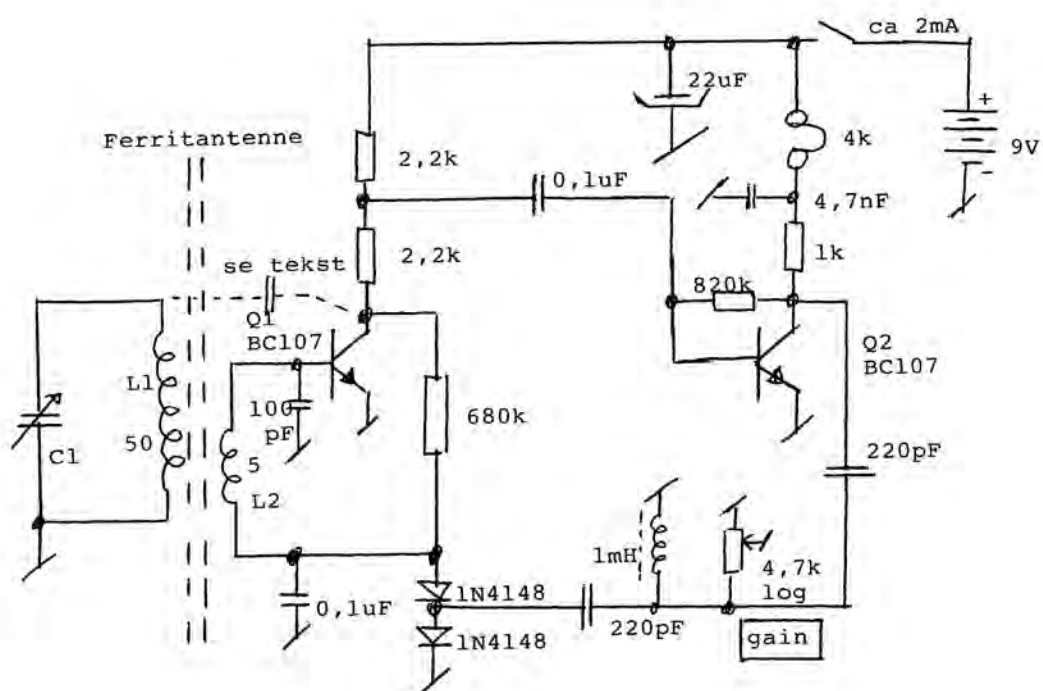

Fig.1 Enkel og følsom MB-mottaker

Radionette reklame

av Fredrik Hildisch

Radionette Studio 3D ble en salgssuksess med sin gode stil og med innbygget Garrard plateskifter og Radionette båndopptaker B3 eller B4.

1936: Radionette VERDENS-MOTTAGEREN - "apparatet foran sin tid!", ble det skrevet i brosjyren. "Radio-Grammofonen - musikkinstrument for det moderne hjem!". Pris inkl. stempelavgift kroner 693,-. Bordmodellen kostet kroner 388, inkl stempelavgift.

Avbetaling: f.eks. 18 mnndr. Kontant kr. 130, avdrag kr. 35,70.

I brosjyren bruker Radionette allerede i 1936 ordet "**High Fidelity**": "Med en strålende gjengivelse gjennom den verdenskjente "Jensen" high fidelity høttaler" triller stasjonene inn.

Den elektriske grammofon har automatisk starter og stopper. **Automatisk plateskifter** på bestilling kr. 175,- i tillegg til prisen.

1936

*Verdensmottageren
blev valgt!*

RADI NETTE

NORGES STØRSTE RADIOFABRIKK

Ukjent reiseradiomodell fra Radionette.

Radionette Explorer AM ble lansert til våre eksportkunder og norske utenriksstasjoner i september 1966. Den ble aldri solgt på det norske markedet. Eksportpris til Radionettes agenter var kroner 310,- fob Oslo.

Vi mente at det var viktig å ha en rimelig reiseradio på eksportmarkedet som kunne gå ned til 10 meters bånd. Mange fjerne land hadde den gang ikke etablert FM-båndet.

Explorer AM ble utviklet og produsert i A/S RadioVisjon i Sandakerveien.

RADIONETTE

ARKIV:
Fredrik C. Hildisch
N - 3530 RØYSE

INFORMATION

September 1966.

New advanced battery-operated portable AM-radio with 3 shortwave bands.

EXPLORER

This is a highly sensitive, portable, battery-operated AM-radio with 3 shortwaves plus medium and long. An all over the world radio receiver.

EXPLORER is beautifully finished in a vinylite covered wooden cabinet - to give the best possible sound reproduction. It has 2 built-in highly effective loop antennas for shortwave bands and ferrite antenna for long- and medium. Great sensitivity, which makes it possible to take in faraway stations. Modern printed circuit chassis with large speaker gives clear and powerful output.

EXPLORER

<u>7 transistors</u>	1 piece AF 125, 2 pieces AF 127, 1 piece AC 126 1 " AC 128, 1 piece AC 187, 1 " AC 188
<u>2 diodes</u>	1 piece OA 79, 1 piece AA 119
<u>2 stabilisators</u>	1 piece E 295 ZZ/01, 1 piece BZY 87
<u>5 wavebands</u> (push buttons)	Shortwave III 11 - 29,5 Mc " II 5,3 - 14,5 Mc " I (Marine band) 1,7 - 5,2 Mc Medium wave 510 - 1630 Kc Long wave 150 - 390 Kc

The set is furnished with the following advantages:

- 1) 2 pieces built-in antennas (ferrite and SW frame)
- 2) Separate continuous variable tone control
- 3) Separate continuous variable bass control
- 4) Outlets for extra aerial and ground
- 5) " " pick-up and tape-recorder
- 6) " " extra loudspeaker and earphone
- 7) " " battery eliminator, (the radio can also be used on AC/mains)
- 8) Separate knob for dial lamps. The dial lamps are coupled in when the battery eliminator is connected.
- 9) Cabinet: Wooden box in vinylite finish in modern pastel colours and black. Frames in chrome finish.

Chassis. Push button system mounted directly on 1 printed circuit. The complete chassis incl. the loudspeaker can easily be disconnected from the cabinet when the radio needs service by loosening 2 screws only.

Battery voltage. 9 volt (6 pieces Mono-cells @ 1,5 volt)

Output. 1,3 Watt

Weight: 1,8 kilos + batteries.

F. Hildisch
export manager

New
portable
AM-radio
EXPLORER

Radionette Explorer AM med 3 KB, LB, og MB. Den vil i dag være ettertraktet av samlere.

Jeg har (dessverre) ikke radioen. Hvis noen har denne, så vennligst ta kontakt. Kan finnes blant tidligere sjøfolk.

Sept. 1966.

THE FAMOUS
NORWEGIAN

Explorer AM

TOP PERFORMANCE

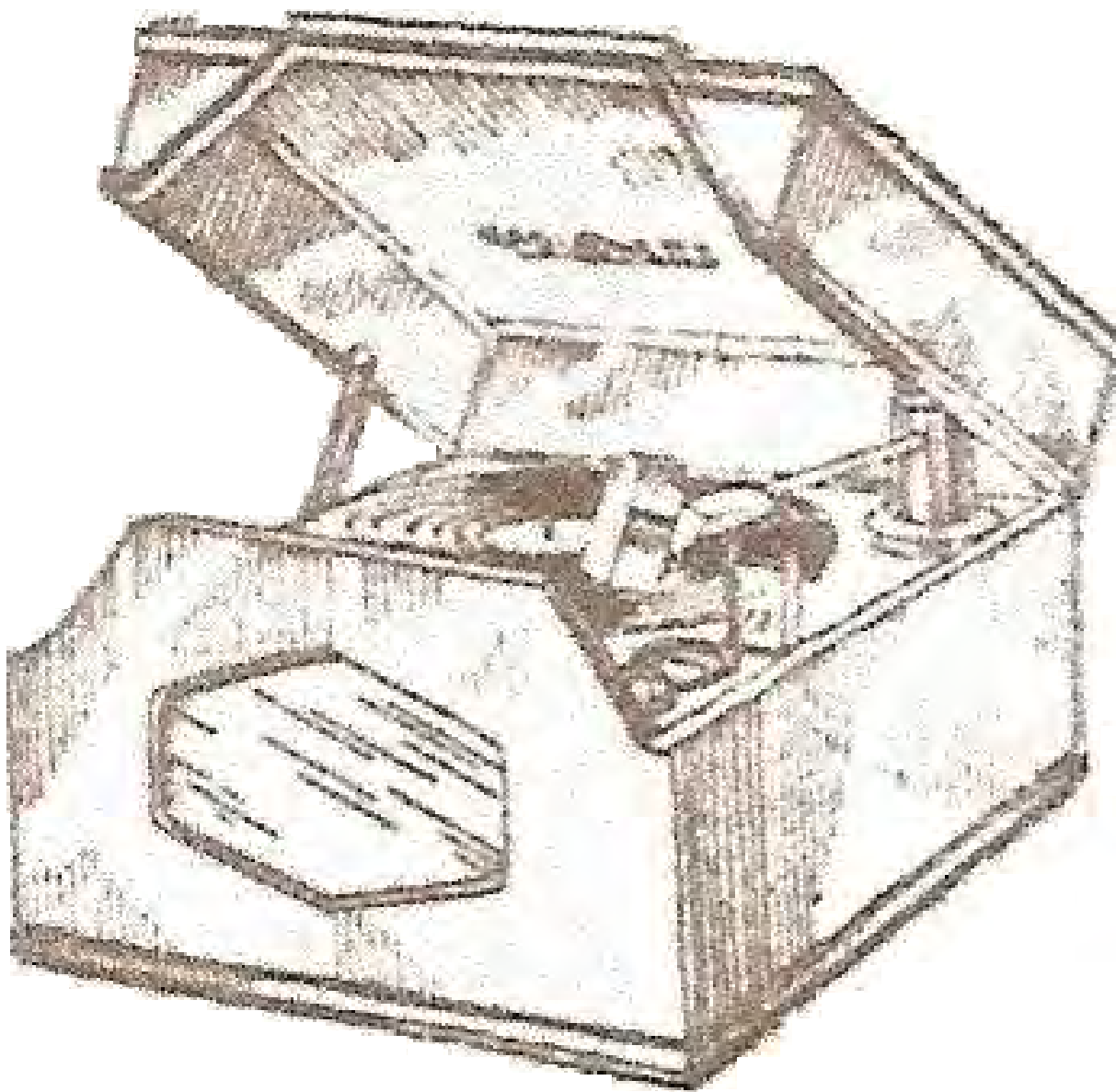

RADIONETTE

STYLE AND QUALITY

Den tyske journalisten skrev om Jan Wessel og Radionette på Oslo-Messen i 1932, blant annet dette.

Oversatt: "Reiseradioer har vært velkjent i noen år, men et slikt radioapparat med innbygget grammofon er noe helt nytt, og har aldri vært sett tidligere. Vår generasjon har blitt glad i å danse, så denne modellen vil, uten tvil, snart bli en favoritt for de unge".

Radionette RG1 fra 1932

Modellkammer Jørstadmoen – Sambandsmuseum

av Erling Langemyr, nr 124, LA3BI

Modellkammeret befinner seg i det gamle depotområdet i utkanten av Jørstadmoen militærleir. Utstillingene er etablert i det fredede linje- og landvernsdepotet fra 1893 og omfatter et samlet gulvareal på rundt 1200 m² fordelt på tre etasjer.

Kammeret ble åpnet den 27. mai 2000 og er fra 2007 etablert som en ideell stiftelse i et samarbeid mellom:

- Forsvarets logistikkorganisasjon/ informasjons- og kommunikasjonstjenester (FLO/IKT)
- Forsvarets kompetansesenter for kommando- og kontroll informasjonssystemer (FK KKIS) og har materiellmessig samarbeid og faglig forankring til Forsvarsmuseet (FMU). Norsk Radio Relæ Liga (NRRL) og Sambandssoldatenes Forening (SBSF) inngår i ledelsen av museet sammen med stifterne.

Formålet med stiftelsen er å drive et sambandsmuseum for derved å gi allmennheten informasjon og kunnskap om militært samband, informasjons- og kommunikasjonstjenester (IKT) på både taktisk og strategisk nivå i Norge. Jørstadmoen militære leir, dens historie og daglige drift fra midten av 1700-tallet fram til i dag inngår som en del av utstillingen.

Her er det mye spennende og interessant radioutstyr å se. Spesielt for dem som avtjente sin verneplikt på Jørstadmoen, eller de mange som fikk sin utdanning der i form av skole eller kurs, men også for dem som er interessert i elektronisk kommunikasjon. Det er virkelig nostalgi innenfor depotets fire vegger. Foreningen hadde sin Field Day der i fjor sommer. (Se HH nr 99 (3/07)) Det var et meget vellykket arrangement.

Museet er åpent for omvisning en fast dag i uken i sommerhalvåret som blir betjent av medlemmer fra den lokale avdelingen av Forsvarets pensjonistforening. I tillegg kan gruppevis omvisning avtales hele året. Gratis adgang og gode parkeringsmuligheter.

Åpningstidene for 2008 er ikke fastsatt ennå, men du kan kontakte

Eivind Kjellsmoen,
daglig leder
Mobiltlf. 995 01899

modellkammer@gmail.com
www.mil.no/felles/mkj

Noen bilder fra Modellkammeret

AN/GRC -9 med håndgenerator GN-58

Radiosett KST M/1939. Frekvensområde 2.5 - 4 MHz

Autophon VHF-mottaker. Type E-77

Møblene til den tyske generalen Franz Friedrich Böhme under kapitasjonen på Lillehammer i mai 1945. Han var øverstkommanderende over de tyske troppene i Norge, ca 360 000 mann.

Europas første transistoriserte radiolinje

av Einar M. Hemb M.Sc.E.E

Transistoren ble som kjent oppfunnet i 1947 på Bells laboratorium av Walter Brattain.¹ Han fikk senere en vel fortjent Nobel pris i fysikk for det, men det gikk mange år før transistoren som den kom til å hete, ble tatt i bruk i stor skala. De første jeg selv fikk i hånden var i 1953 da en venn i Philips sendte meg noen.

Det var ikke lett for en som var vokst opp med radiorør å få noe ut av disse små komponentene. De ble liggende i en skuff noen år inntil jeg forsøkte å bruke et par i en oscillator, noe som gikk bra etter grundig studium av den sparsomme litteraturen som da var å finne.

Det amerikanske firma RCA var aktive i produksjon og bruken av transistorer, og da vi i NERA i midten av 1960, fikk en transistorisert mikrofonforsterker, BN 6 B, som NRK hadde bestilt, måtte vi se på innholdet i den store boksen som inneholdt forsterkeren.

Den var praktisk talt tom med bare noen få transistorer, motstander og kondensatorer.

Forsterkeren virket fint den sa NRK og vi var tilfredse med det, men vi hadde ventet noe mer innhold i boksen.

NERA i Bergen hadde utviklet og produsert radiolinjer siden midten av 1950 årene. Kapasiteten økte stadig utover i 1960 årene. I Bergen ble det også produsert laveffekt klystroner til bruk i radiolinjeutstyr. Dette var det såkalte NTH klystron som var utviklet ved Norges Tekniske Høgskole. Dette var et floating-drift klystron som bruktes i utgangstrinnet på NERAs radiolinjer. Det ble også brukt amerikanske klystroner for litt større effekter og for å kunne modulere inn flere talekanaler.

Større båndbredde, krav til TV overføring, og andre krav førte til at antall radiorør stadig øket.

Strømforbruket gikk derfor også oppover.

Reservekraft krever store investeringer på alle anlegg av noen størrelse.

Det var derfor etter hvert et stort behov for å komme frem med noe nytt, for eksempel å bruke transistorer i stor utstrekning, noe som jo ville redusere strømforbruket og føre med seg andre fordeler i form av mindre vedlikehold. Radiorør har jo en kjent levetid, bl. annet på grunn av katodens begrensede levetid.

Utviklingen tok tid fordi folk var skeptiske til transistorene. Vi visste lite om hvor lang levetid de ville ha i utstyr som var i bruk døgnet rundt. For radiorør var dette godt kjent.

En dag i midten av 1960 årene dukket det opp en konvolutt fra RCA på mitt skrivebord i NERA, Oslo.

Konvolutten inneholdt datablad over et heltransistorisert radiolinjeskap for 300 kanaler med typebetegnelse CW 60. Strømforbruket var oppsiktsvekkende lavt, omkring 250 watt, som var meget lavere enn vi var vant med fra radiolinjer med radiorør.

Jeg ringte til overingeniør Torbjørn Forberg som da var sjef for radiolinjekontoret i Teledirektoratet og fortalte hva jeg hadde fått.

Forberg som alltid var interessert i nye ting mente at han måtte se dette nye med en gang.

Han ble meget interessert i den nye linken og ville kjøpe to strekninger straks. Jeg måtte påpeke at frekvensplanen var amerikansk og frekvensen lå 5 MHz forskjellig i forhold til den europeiske planen.

Dette var ikke noe problem på mindre trafikkerte strekninger sa han.

Slik gikk det til at den første transistoriserte linjestrekningen i Europa ble

installert på Vestlandet der den gjorde tjeneste i noen år inntil typer med større kapasitet ble satt inn.

Televerkets innsats førte til at NERA fikk lisensavtale med RCA for å produsere CW 60 i Bergen noe som førte til NERA 300 som den første norske radiolinjen kom til å hete.

Men det er en annen historie.

¹ Red. anm: De var egentlig 3: John Bardeen, Walter Brattain og William Shockley.

Et lite apropos til Einar M. Hembs artikkel...

Germaniumtransistoren 2N1692 fra Motorola. Denne ble brukt i en tidlig VHF-radiolinje i Algerie på 60-70 tallet. Jeg jobbet der da. (red)

Jeg tror dette er NTH-klystronet. Kan noen bekrefte eller avkrefte det? Hadde den noe typebetegnelse? (red)

En audioklassiker:

REVOX G36

Tekst / foto: Fredrik Dybdal

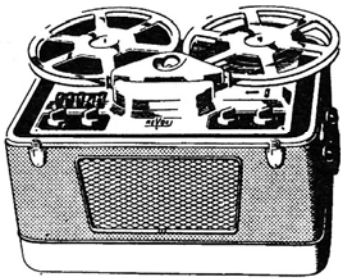
Mange av medlemmene kjenner sikkert til båndopptakerne fra Revox. De dukker fra tid til annen opp på klubbens auksjoner, da som regel i form av modell A77, som det til tross for en stiv pris ble solgt en god del av i Norge. Her skal vi imidlertid se litt nærmere på dens forgjenger, som har modellbetegnelsen G36. Men det kan kanskje være på sin plass å gå litt inn på merkets forhistorie først, noe som bringer oss tilbake til året 1948.

Dette året importerte den sveitsiske elektroingeniøren Willi Studer en Ampex båndopptaker fra USA. Disse maskinene var til dels basert på Telefunkens Magnetophon, som amerikanerne hadde tatt med seg som krigsbytte ved den annen verdenskrigs avslutning. Selv om Ampex på dette tidspunkt var "state of the art"

mente Studer at det forelå et potensiale for vesentlige forbedringer. Han bestemte seg derfor for å konstruere sin egen båndopptaker, og denne kom på markedet to år senere under merkenavnet Revox. Parallelt med dette utviklet han også en serie med spillere som ble solgt under hans eget navn, Studer. Mens

PRECISION IN TAPE

SWISS MADE
TWIN TRACKS
FAILS "SAFE"
Wow 0.15 %
Freq. Range
40-15,000 cps
+ 1 - 2 db
3 inputs
3 motors

SEPARATE RECORD AND REPLAY HEADS
AND AMPLIFIERS.
2 CHANNEL MIXING.
D.C. FILAMENTS FOR NO HUM.
TAKES 10" PROFESSIONAL SPOOLS.

Trade Enquiries Invited
ROMAGNA REPRODUCERS
2 SARNESFIELD ROAD, ENFIELD, MIDDLESEX

Denne annonsen i engelske Hi-Fi News & Record Review datert 1956 viser en av de tidlige modellene i 36-serien. Revox-navnet var tydeligvis ikke særlig kjent i England på dette tidspunkt, importøren har ikke funnet det bryet verd å nevne båndopptakerens fabrikat!

Studer-produktene var forbeholdt profesjonelle brukere som radiostasjoner og lydstudioer ble Revox-navnet brukt på de produkter som var beregnet for konsumentmarkedet.

Men etter hvert som Revoxnavnet ble kjent for å holde mål også når det ble stilt profesjonelle krav ble disse maskinene et "crossover"-produkt, i det de ble benyttet både av radiostasjoner og platestudioer over hele verden.

I årene som fulgte kom stadig nye versjoner av 36-serien fra Revox på markedet, der hver utgave fikk en ny bokstavbetegnelse.

1964: G36 introduseres

I 1964 var man så kommet frem til bokstaven G, altså "vår" maskin. Dette var den første stereo- båndopptakeren fra den sveitsiske fabrikken. Mens de to foregående versjonene E36 og F36 hadde vært såkalte hybride konstruksjoner med en blanding av rør og transistorer valgte

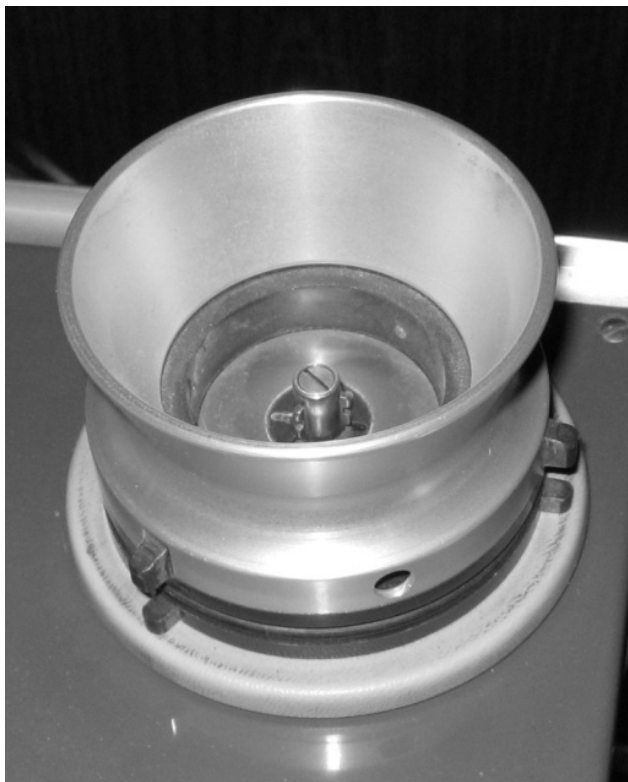
man med G-modellen å gå tilbake til ren rørbestykning, i alt 12 stk. Spilleren hadde foruten en capstanmotor i "Norgesglass-størrelse" også separate spolemotorer. Alle funksjoner var relestyrte, og det var en innebygget seks watts monitorforsterker (mono) for kontroll av opptaket. Tre lydhoder gjorde miksing og såkalt AB-test av det innspilte materialet mulig. Spolestørrelser opp til 10,5 tommer var mulig å benytte, og maskinen kunne fjernstyres ved hjelp av en enhet som ble levert som tilleggsutstyr. Både to- og firesporsvarianter ble levert, og båndhastighetene var 3 ³/₄ og 7 ¹/₂ tomme pr. sekund som standard.

Denne illustrasjonen hentet fra produsentens reklamemateriell viser hvordan motoren og båndtransporten er bygd opp ved hjelp av fem støpte deler i aluminium som er skrudd sammen til en mekanisk stabil enhet. For å passe kvalitetskontrollen kunne ikke capstanakselen ha mer enn maks 0,001 millimeter kast. Ikke mye slinger i valsen her!

Snabeldyr i stabilt sideleie

Hvordan får man så tak i et eksemplar av denne klassikeren? Vel, det enkleste er ofte det beste, så jeg satte rett og slett inn en "ønskes kjøpt"-annonse i Hallo-hallo, og dermed var det problemet løst ! Et av

Lekre saker : Selv om aluminiumsadapterne for 10" spoler er av Revox' eget fabrikat var disse ekstraustyr. Som standard kom maskinen med det vanlige trevingede "film-spole"(CINE)- senteret. I profesjonell sammenheng ble det vanligvis brukt spoler med senter etter amerikansk kringkastingsstandard, såkalt NAB-standard (National Association of Broadcasters), og adaptere for denne standarden som er enkle å ta av og på ble levert mot pristillegg. Mine NAB-adaptere satt på en annen Revoxmaskin (A77) som jeg hadde en gang. Jeg er blitt fortalt at disse originaladapterne i sin tid kostet over tusen kroner for et sett i Norge. Men de er jo lekre da!

klubbens medlemmer hadde en spiller stående. Etter en lang yrkeskarriere i NRK trengte den en del jobb, og var vel nærmest som uførepensjonist å regne. På den annen side var prisen deretter. Jeg husker ikke eksakt hvor mye jeg betalte, men det dreide seg uansett om hundrelapper. Da jeg fikk maskinen i hus forsøkte jeg å starte den, men det resulterte bare i store mengder båndsalat. Her var det helt klart behov for profesjonell hjelp! Dette er jo ikke akkurat et oppdrag en overlater til hvem som helst, så etter

en del fundering endte det med at en kamerat tok med seg maskinen til Danmark i forbindelse med at han skulle besøke slektninger der. Her ble Revox'en avlevert hos firmaet High End Musikservice utenfor København. Blant danske audioentusiaster er dette verkstedet bedre kjent under navnet "Elefantenes kirkegård", for det er her alle de gamle kjempene fra Hi-Fi'ens gullalder på 50 -og 60-tallet havner når deres dager er talte. Fisher, McIntosh, Maranz, Radford, Altec, Scott, Quad og hva de nå het alle sammen; her står de side om side i reoler og venter tålmodig på et nytt liv. Dette er navn som får tilsynelatende avbalanserte og nøkterne menn til å bli fjerne i blikket og famle febrilsk etter kredittkortene som om dette var deres siste sjanse til å kjøpe noe som helst her i livet.

Å vekke døde kjemper til live igjen er øyensynlig en tidkrevende prosess. Men seks måneder og tre tusen kroner senere sto i all fall Revox'en i stua igjen. Med lett skjelvende hender ble ledninger satt i kontakter og bånd tredd. Mekanisk fungerte spilleren tilsynelatende fint, men lyden var det verre med: Helt dødt! Stille som . . . , eh , ja , unnskyld uttrykket : stille som i graven! Hadde reinkarnasjonen vært mislykket? Nå fulgte en desperat sjekking av pluggen og koblinger, og da jeg løftet opp spilleren i bakkant for å komme til hørtes en pussig skranglelyd fra maskinens indre. Det var ingen tvil: jeg ble nødt til å lette på lokket. For å gjennomføre denne operasjon må spilleren snus på hodet. Her er det viktig å passe på å løfte med rett rygg, for selv om utysket er utstyrt med bærehåndtak kan dette i beste fall bare under tvil komme inn under kategorien "slepbart utstyr". Da jeg en gang satte den på badevekta stanset viseren på 22 kg. Det er vel dette de kaller tung hi-fi.

Nåvel, jeg fikk snudd spilleren opp ned, og da jeg tok av dekselet oppdaget jeg straks hva som var problemet: Et av rørene hadde løsnet fra sokkelen under transporten og lå nå og trillet frem og tilbake som en løs kanon på dekk i bunnen av maskinen. Få minutter senere var det klart for nytt forsøk, og nå, mine herrer, ble det lyd i heimen! Om det låt bra? Er Paven katolikk? La meg si det slik : anslagsvis gikk det nok et par ukers tid før siste rest av det fårete gliset var forsvunnet fra undertegnedes åsyn . . .

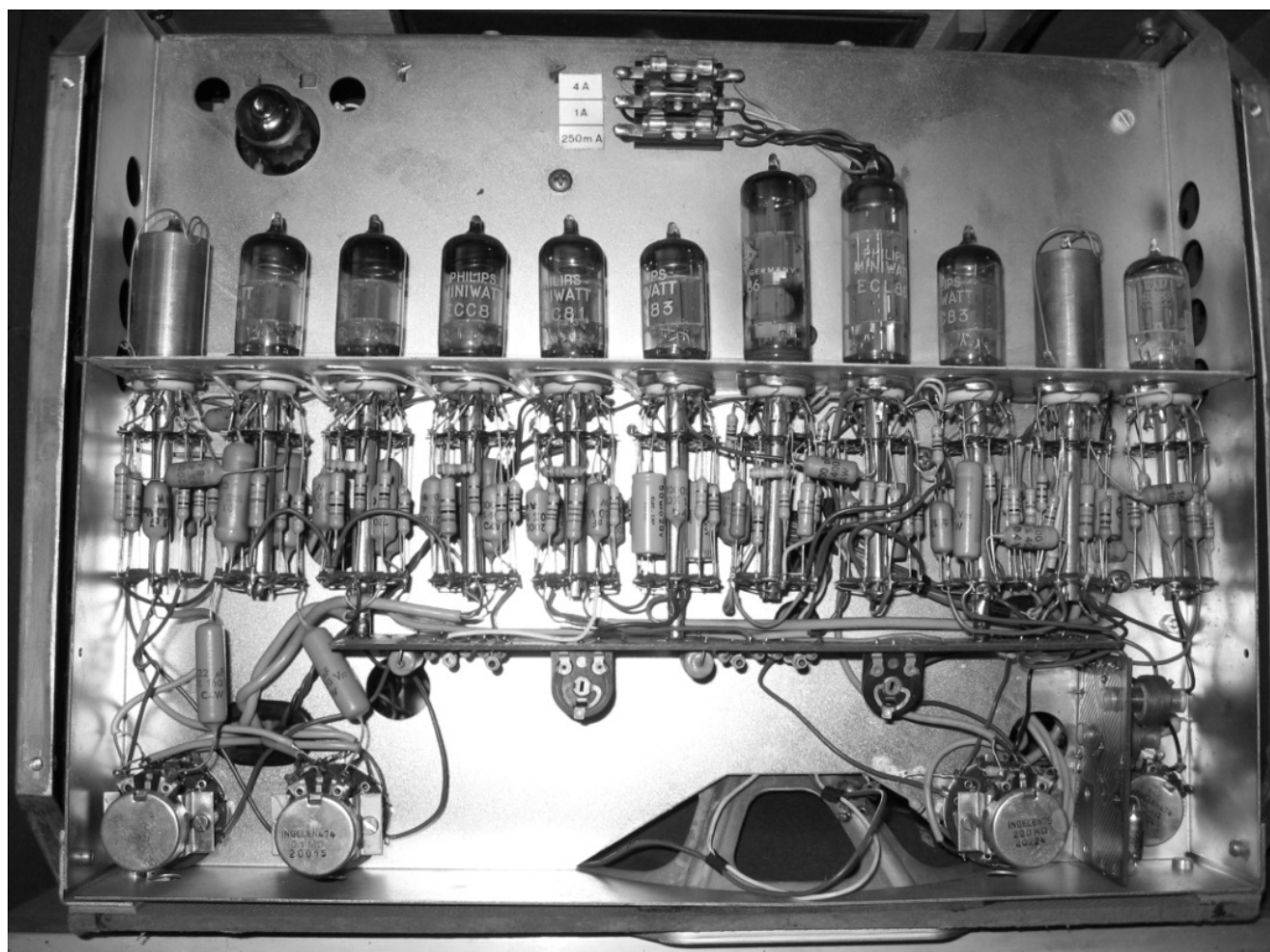
En noe mer objektiv vurdering av Revox'en er ganske lett å gjennomføre i det en kan foreta direkte sammenligning med signalkilden ved opptak, det er bare å "hoppe" frem og tilbake. Ved opptak fra Cd-spiller var den eneste hørbare forskjell en litt tynnere gjengivelse av de aller laveste oktavene. På papiret burde diskantgjengivelsen også være litt dårli-

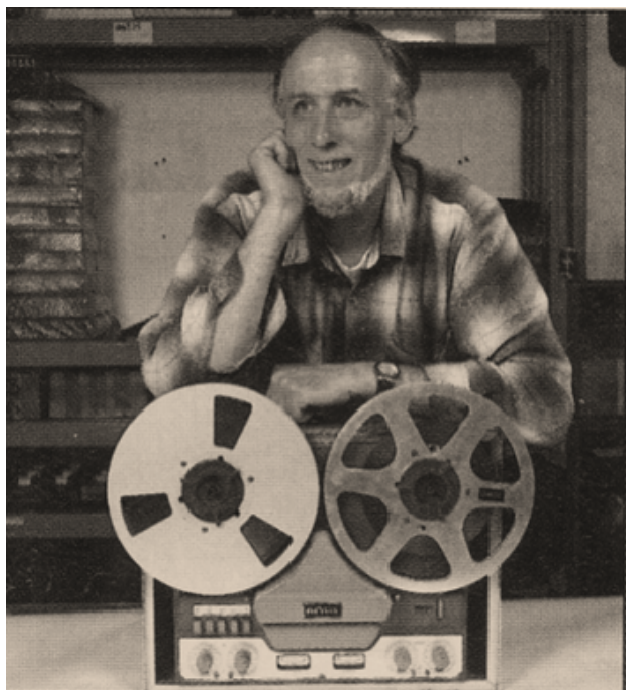
gere, men for en som har brukt opp konfirmasjonspengene for mer enn en mannsalder siden er det i all fall ikke mulig å registrere noen forskjell. Som ved alt analogt opptaksutstyr kan en også høre en viss båndsus ved høyt oppskrudd volum, en må jo huske på at det her ikke er noen form for støyreduksjon.

Et nytt liv som pensjonist

Tiden flyr, og det er vel nå en syv-åtte år siden jeg fikk satt i stand min G36. Med en så god båndopptaker i hus skulle en kanskje tro at den var i hyppig bruk, men

Orden i rekkene: Her ser vi at elleve av de tolv rørene står oppmarsjert på geledd i bunnen av spilleren. Det var et av disse rørene som hadde "falt på sin post" under transporten og forårsaket at maskinen var taus da jeg fikk den tilbake fra overhaling i Danmark. Spilleren er bygd opp med et øvre og et nedre chassis med mekanikken øverst og elektronikken på "nedre dekk".

En mann og hans maskin: Tim de Paravicini spilte fletta av det siste i digitalt opptaksutstyr under "The Hi-Fi Show" i England i 2001.

(Foto: Hi-Fi News)

Analog lyd bedre enn digital?

Interessen for Revox G36 fikk seg et skikkelig oppsving da den kjente engelske Hi-Fi-guruen Tim de Paravicini demonstrerte en lett modifisert G36 på "The Hi-Fi show". I følge Hi-Fi News ville alle som hørte maskinen spille ha tak i en.

Selv om dette eksemplaret var noe modifisert skriver Ken Kessler: "Alle overhalte G36 jeg har hørt demonstrerer hvorfor noen alltid vil foretrekke analog lyd fremfor digital"

Da bladet skulle kåre det tyvende århundres beste Hi-Fi produkt var Revox'en med blant de ti europeiske kandidatene. Bladet skriver: "Vi har omtalt G36 noen ganger her i bladet fordi den med rette betraktes som en av en håndfull semi-profesjonelle båndopptakere som er blitt legendariske for sine egenskaper".

jeg må nok tilstå at det ikke er tilfelle. Det er jo nokså mye mer lettvint å putte en CD i skuffen enn å tre bånd, spole og spole tilbake etter bruk. Det er jo en kjensgjerning at mennesket er en makelig anlagt skapning. Grunnen til at kassetten overtok etter spolebånd har i all fall ingen ting med lydkvalitet å gjøre. Men noen ganger i året fyrer jeg opp Revox'en for å holde den i trim og nyte den flotte lyden, dette er blant annet blitt en juletradisjon, og *da* blir det stemning i heimen!

" All-tube, it was built like what it was : a precision Swiss-made masterpiece "

Ken Kessler, Hi-Fi News

Dersom denne artikkelen har gitt noen lyst til å prøve seg på en G36 er det bare å si: sett i gang! Nær sagt alt mellom himmel og jord lar seg jo nå skaffe via nettet, så det burde ikke by på problemer å få tak i et skapelig objekt.

Når det gjelder reservedelssituasjonen burde det ikke være noen problemer. Nå er det riktignok noen år siden sist jeg undersøkte dette, Men Revox hadde en politikk med hensyn til deler som gikk ut på at de bestrebet seg på å kunne levere deler til samtlige spillere som de hadde produsert. I følge en epistel i Hallo-hallo for en tid siden eksisterer også den norske importøren Morgenstjerne & Co. i beste velgående, inkludert et verksted av den gode gamle typen.

Prismessig sett er nok det billigste å kjøpe deler fra USA. Jeg er ikke oppdatert på hvilke leverandører som gjelder pr. i dag, men et søk på nettet burde gi gode resultater. For øvrig eksisterer også det danske firmaet High End Musiks-service fremdeles som et alternativ for den som ikke føler seg kompetent til å fingle med godsakene selv . God jakt !

Leserbrev fra Erik Steen, 561

Først må jeg igjen få skryte av ledelsen i NRHF for det oppofrende arbeide de nedlegger for oss alle og dernest si at nr 100 av Hallo Hallo er det "beste" så langt.

Katalogarkene går mot sin slutt eller i beste fall med en sterkt redusert utgivelsesfrekvens. I denne forbindelse har bl.a Bjørn Lunde utført et utrettelig arbeide. Det er litt nostalgisk for meg å huske at jeg selv trolig har bidratt til katalogarkene med et par svært sjeldne apparater, nemlig Radionette Salon (katalogark nr 31RN3R) og Den Norske Folkemottager 1934 fra Jacobsen Elektriske (katalogark 34JE1R) Begge apparater eide jeg frem til slutten av 1990 tallet, da jeg bestemt kan huske at Bjørn Lunde i alle fall kjøpte Folkemottageren av meg.(Kjøpte du også Radionette'n av meg Bjørn?)

Så vidt jeg husker var begge apparatene på 1980 tallet eid av storsamleren Karstein Karlsen og at han hadde minst 2 eksemplarer av begge, ellers hadde jeg ikke fått tak på dem, for han solge/byttet bare bort dubletter. De to han hadde igjen ble trolig solgt i hans dødsbo, men hvem kjøpte dem? Det kan for alt jeg vet finnes flere av disse to apparatene "der ute" liksom andre rariteter vi antar det er svært få av. I auksjonen etter Karstein gikk også det han selv kalte "kongeradioen". Dette var en Philips "Skaugum" som Kong Haakon/slottet fikk som gave av Philips rundt 1930. Karstein var selv inne på slottet og hentet radioen og jeg reparerte den for ham litt på 80 tallet engang. At dette historiske kongeeeksemplaret gikk

tapt for NRHF er synd, men slik blir det når vi pleier våre hemmeligheter litt for intimt.

Apropos sjeldne apparater. Jeg kan godt huske at Jacobsen Elektriske hadde en samling gamle radio og krystall apparater utstilt i sitt styrerom ved fabrikken på Hokksund, sent på 1980, eller tidlig på 90 tallet. Dessverre kjenner jeg ikke lenger noen i ledelsen ved fabrikken, så jeg vet ikke om samlingen fortsatt eksisterer helt eller delvis eller om den nå er "borte" liksom fabrikkensamlingen til Tandberg og EB, men hvis NRHF henvender seg "offisielt" til Jacobsen Elektriske, kan jeg godt hjelpe til videre i så måte.

Her er jeg ved sakens kjerne:

Jeg foreslo på begynnelsen/midten av 1990 tallet at NRHF burde begynne en langsiktig og sikkert tidkrevende jobb med å få registrert flest mulig norskproduserte klenodier "før det ble for sent". Jeg antydte at NRHF kunne begynne med kjente storsamlere, som hadde startet å samle allerede på 1960 og 70 tallet da klenodier formlig lå strødd rundt i terrenget og var gratis. Dessverre ble forslaget mitt i praksis bare "tatt til etterretning". I dagens internett, e-mail og digitalkamerasamfunn burde oppgaven være mye enklere, så her kommer oppfordringen på nytt. Skal NRHF/vi starte en jobb med å samle inn opplysninger om hva som finnes av norskproduserte sjeldenheter/klenodier, før det blir for sent?

ANNONSER

Gratis annonser for medlemmene. De må være radio/elektronikk/grammofon/-telefon relaterte.

Kjøpes:

Philips 203U DKE38B (Lilla-Hitlern
batteri-modell)

Anbud helst via E-post.

Timo Halen

Box 146

FIN-06101 Borgå (Finland)

Mobil: +35 840555552

E-post: zz@jippii.fi

Selges:

Meget dekorative aksjebrev for Collins
Radio Company i forskjellige valører og
farver selges kr for 300 pr stk + porto.

Ragnar Otterstad Tlf 35 94 78 6

Mobil 470 95 344

Epost: la5he@yahoo.no

Kjøpes:

Ønsker diverse Klubb-blader/
Hobbyblader for båndamatører

LYDIA (norsk)

Båndoptageren og Lydia (dansk/norsk)

Båndamatøren (dansk)

DAN TAPE & K.I.S.B. (dansk)

Baandekko (dansk, medl.blad Korsør

Båndamatørklub)

Diverse medlemsblader for (danske)
båndamatørklubber

LYD & TONE (dansk)

Lyd & Tone / Båndamatøren (dansk)

Hobbybladet + Lyd & Tone (dansk)

Andre publikasjoner med HIFI og
båndamatørstoff

FHC-kontakt (dansk, firma)

Ellers:

Nytt fra PLAYBACK (norsk)

PLAYBACK (dansk)

BASF - Nytt om lydbånd (norsk)

BASF - Aktuelt (dansk)

BASF - Aktuell (svensk)

BASF - Lyd+Bånd (norsk)

BASF - Lyd+Bånd (dansk)

MAXELL / AGFA / SONY /

TANDBERG / m.m.

Lydaviser for Båndamatør-klubber

Kontakt:

Odd-Jan Jonassen, 51 55 77 52

E-post: ojajo@frisurf.no

P.O. Box 410, Madla

4090 Hafrsfjord

Selges:

Gammel tutgrammofon som fungerer
selges kr.2900,-

Svein Brovold

Tlf. 907 52 035.

E-post: svein.brovold@c2i.net

Selges:

Torn E.B. Nr 11844-43. Komplet med
batterikasse og lokk. 2 stk. Øretelefoner.

Kan leveres med power 90V. 2V.

Grundig Profesional RR. 1140SL. Defekt,
muligens power.

Grundig Satellit 2000.

Radiofon. Modell 8-K V. Rød.

Høvding Saga.

Tungstram-Budapest. Modell Fortuna.

Gastor Type 495.

Jan Riisnes

6969 Straumsnes

Tlf. 57 73 51 91

Ønsker kontakt:

Jeg ønsker kontakt med andre i NRHF som har telefon-interesse evt. samlere.

Arne Bakken

Tlf. 90 72 33 45

Kjøpes:

Defekt **Tandberg 2075** med intakt volum-potmeter eller bare volum-potmeter ønskes kjøpt snarest.

Håper det er noen der ute som har et defekt objekt.

Henv.: jborstad@start.no, tlf. 90739953 - 74810810 Jan Olav Borstad

Kjøpes:

Tandberg 10XD; Capstan-motor ønskes kjøpt snarest.

Håper det er noen der ute som har en motor som fungerer feilfritt eller en defekt 10XD å selge meg.

Henv.: jborstad@start.no, tlf. 90739953 - 74810810 Jan Olav Borstad

Bøker til salgs fra NRHF:

1. *Omkring norsk radiohistorie og litt om andres!* av Bjørn Lunde. (Nytrykk) Uinnb. kr. 150,-
2. *Radioagentene i Trøndelag. Overvåkingen som lammet den tyske nordflåten* av Magne Lein. Utg. 2006. Signert eksemplar kr 350,-
3. *Spioner i eget land* av Magne Lein. utg. 2003, 356 s., Innb. Signert eksemplar, kr. 350,- (fritt tilsendt)
4. *Radioagentene lander ved fullmåne* av Magne Lein utg. 2005 av NRHF 121s. Uinnb. Signert eksemplar kr 100,-.
5. *Fra tekstilvev til verdensvev* av Magne Lein. utg. 2000, 320 s., Innb. Signert eksemplar, kr. 150,-
6. *Populær Radio Mekanikk* nytrykk 2001, 96 s., kr. 130,-
7. *Lærebok i elementær radioteknikk* av Dick Gjerding utg. 1961, 160 s., Uinnb., kr. 30,-
8. *N. Jacobsen Elektriske Verksted katalog 1924*, nytrykk, kr. 50,-
9. *Servicemanual for AN/GRC-165* nytrykk, kr. 160,-
10. *Wireless Set No 18* (manual), nytrykk, kr. 50,-
11. *Opgaver i geometri for middelskolen* (Kamuflert håndbok i sprengning og sabotasje) nytrykk, kr. 40,-
12. *Norsk Radio Telefon og Telegraf a/s katalog fra Noratel*, 1924, nytrykk, kr. 30,-
13. *Radiostasjon WS18 Sambandsreglement for Ingeniørvåpenet*, nytrykk, 1943, kr. 40,-
14. *Vade-Mecum av P.H. Brans*, rørdatabok, 1965-67, nytrykk, kr. 250,-
15. *Kurér. En kavalkade i farger 27 Kurérmodeller*, utgitt av NRHF, kr. 30,-
16. *Klebemerker med NRHF-logo*, hvit eller transparent, kr. 10,-
17. Nytt opplag av "Berit" manualen (3Mk2) kr. 120,-

Fra NRHF's rør-sorteringsafdeling. Her er en del morsomme spesialrør.

